ב"ה • ערב שבת קודש פרשת וארא • ב' שבט ה'תשפ"ד

התקשרות

1533

מצורף גם לשבועון כפר חב"ד

jem 63975 / Halberstam Chaim B.

חלוקת דולרים לצדקה, יג טבת תשנ"א

הצפרדע ששברה את הכפירה / שיעור בלקוטי שיחות

מה מלמד אותנו המטה שהפך לנחש / אור וחיות

עצה לטיפול בגמגום וקשיי דיבור / מכתב מבואר

צעירי אגודת חב"ד
כל הלב לכל אחד

תוכן

03 יש צורך בלוחמים בחזית, ולא פחות מכך גם במי שיישב וילמד תורה. למרות שלומדי התורה לא זוכים להערכה מספקת על תפקידם החיוני, זוהי חובתם. ומי שאמור ללמוד תורה יומם ולילה ובמקום זה סוגר את הספר – הוא 'עריק' שעלול לפגוע בהישגים בחזית! • **התוועדות עם הרבי**

04 בסיום גלות מצרים, השם מנחית על פרעה והעם המצרי עשר מכות, בזו אחר זו. המכות שוברות את המצרים מורלית, כלכלית ופיזית. אך לא פחות מזה, הן מנפצות את האידאולוגיה ותפיסת העולם המצרית • **שיעור בלקוטי שיחות**

12 מאמר "ויאמר ה' אל משה", מאת הרבי האמצעי – מאיפה מקור כוחה של 'הקליפה' והמשיכה החזקה שיש לעולם הזה, וכיתד מתגברים על כך ומתמודדים עם זה בהצלחה • **אור וחיות**

16 עצות להפחתת בעיות דיבור: גמגום, חיתוך דיבור לקוי וקושי בהתבטאות • **מכתב מבואר**

18 הרבי תבע מכולם ומחסידי חב"ד במיוחד לקבוע שיעורי לימוד תורה יומיים, בנגלה ובחסידות • הרבי מגלה עניין רב ומעורה בתוכן שיעורי התורה של מר זלמן שזר עצמו ושל אלה הנלמדים בחוג ללימוד חסידות שהקים • שיעורי תורה לנשים, שיעור בין הבעל לאשתו, שיעור בחומש עם רש"י ושיעור בקיצור-שולחן-ערוך • **ניצוצי רבי**

עת לדעת – 15
- **שניים מקרא ואחד תרגום – 20**
- **זמנים ושיעורי השבוע – 32**

בעניני דיומא, פתחנו בדברי הרבי על חובתם של לומדי התורה לעסוק יומם ולילה בלימוד ולא "לסגור את הגמרא ולברוח". חלקם של הלומדים קריטי במלחמה, ומי שחלילה עוזב את משמרתו הוא "עריק" ופותח את החזית לאויב! להזכירנו את חובתו האישית של כל אחד מאיתנו להוסיף בתורה ומצוות בעת חירום זו.

בנושאי הפרשה, הבאנו שיחה ומאמר. השיחה עוסקת בשאלה מעניינת: מה היה כל כך נורא במכת צפרדע, חוץ מרעש ומהומה? הרבי יורד לעומקם של דברים ומראה שמכת הצפרדע נועדה לשבור את האמונה - ובעצם: הכפירה - המצרית, ומה שעלינו ללמוד מכך לחיינו שלנו. במאמר, מאמר אדמו"ר האמצעי, מוסבר מניין שואבת ה'קליפה' - שאותה מייצג פרעה - את כוח המשיכה שלה על האדם, וכיצד נכון להתמודד איתה.

בפרשה התורה מספרת על טענתו של משה רבינו כלפי הקדוש ברוך הוא כשנשלח לפרעה: "הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַּרְעֹה וַאֲנִי עֲרַל שְׂפָתָיִם". בבחינת לחיות עם הזמן, במדור המכתבים הבאנו לקט של מכתבים מהרבי עם עצות לקשיי דיבור וגמגום.

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות **לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל** בהרה"ק רלו"י **מליובאוויטש**
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

צעירי אגודת חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק ת"ו
יו"ר: הרב **יוסף־יצחק הכהן אהרונוב**
עורך: **שלום בלוי**
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • ISSN 7474-0793 • גיליון 1533
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

לזכות הרה"ח משה מאיר הכהן בן חנה להצלחה רבה ומופלגה בעבודת השליחות מתוך בריאות איתנה והרחבה

מי שסוגר את הגמרא ובורח מהישיבה – הוא עריק!

(מהתוועדות ו' תשרי תשכ"ח – תורת מנחם, כרך נא, עמוד 72)

בזמן דוד [המלך, היו שני תפקידים]: עניינו של דוד שעסק בתורה, תפילות ואמירת תהלים; ועניינו של יואב בן צרויה שהיה על הצבא.

והיה צורך בשניהם, כדברי הגמרא: "אלמלא דוד - לא עשה יואב מלחמה, ואלמלא יואב - לא עסק דוד בתורה". ובפשטות: יואב לבדו לא הייתה לו שום טענה לולי הגיבוי של התורה, שהרי התורה [היא זו ש]אומרת שארץ ישראל, ארץ הקודש, שייכת ל"גוי קדוש" [לעם ישראל]. וכן לא מספיק דוד לבדו עם לימוד התורה, כיוון שרצונו של הקדוש ברוך הוא שתהיה ההנהגה בדרך הטבע, ולכן יש צורך שיואב בן צרויה יהיה על הצבא, ויאחז כלי נשק וילחם מלחמת השם...

[ו]בפרט מסוים יש ניסיון [מבחן, קושי] גדול יותר לעוסק בתורה:

מי שנמצא בחזית - כולם טופחים על שכמו, נותנים לו ציוני כבוד, מדפיסים אודותיו בעיתונים, מעלים אותו בדרגה וזוכה לכל הכבוד, הוא ובני ביתו ובניו ובני בניו, שהוא זה שהיה בחזית, ומבלי להתייירא ירה וכבש עיר פלונית ומושב פלוני.

ולעומת זאת, מי שיושב בעורף ועוסק בתורה [כלל לא זוכה לכבוד והערכה].

אלו שלא יודעים במה הוא מתעסק, מחרפים ומגדפים אותו: הייתכן?! "האחיכם יבואו למלחמה ואתם תשבו פה"?!

ואפילו אלו שיודעים אודות תפקידו בעורף, [שהוא] לספק מזון ומאכל [רוחני] לאנשים היוצאים בצבא, שאם לא מספקים מזון ומאכל רוחני לא יכול להיות ניצחון במלחמה - הרי [גם בעיניהם] החלק שלו הוא גרוע [נחות יותר מתפקידם של הלוחמים בחזית], כיוון שלא רואים מה שפעל, ועד שהולכים וצועקים: "האחיכם יבואו למלחמה ואתם תשבו פה"?! הנך פחדן!...

ולהסביר להם את החשיבות של לימוד התורה, ושזהו ה"עורף" והיסוד שעליו בנוי הניצחון הגשמי - [זה לא מעשי, כי] לא לכל אחד יש סבלנות לשמוע זאת, והעיקר - שאינו רוצה כלל להבין זאת!

וממילא, בנוגע ל[הענקת] אותות כבוד [ללומדי התורה] בוודאי לא שייך לדבר. ולהדפיס אודותיו בעיתון בכותרת גדולה - הנה הלואי שלא יפרסמו אודותיו לגנאי, אבל לשבח בוודאי לא שייך.

ואחרי כן, בבואו הביתה, אומרת לו אשתו: השכן הביא מהמלחמה טנק שלם, ואילו אתה הבאת עמך גמרא ישנה שנדפסה לפני מאה וחמישים שנה. וכי יכולים להשוות טנק לגמרא ישנה?!... ואין לו מה לענות לה!...

ולכן: אלו הרואים [רק] בעיני בשר [את מה שרואות העיניים הגשמיות], ואינם רוצים להתבונן קצת בעומק יותר כיצד מנצחים במלחמה, הרי הם רואים את השלב האחרון בדרך הטבע, שעומד בן אדם בחזית ויורה.

אבל האמת היא שכדי שפלוני יוכל לעמוד בחזית, יש צורך לפני כן בכמה וכמה אנשים נשים וטף שיכינו את ה"עורף". והצורך העיקרי שבכל העיקרים [הוא] שיהיה מי שיבטיח שהחייל יהיה אדם חי. וכיצד נעשה החייל אדם חי? כשיש יהודי שלומד תורה, שהיא "חיינו ואורך ימינו", והיא "מגנא ומצלא" [מגנה ומצילה] על לומד התורה ועל כלל ישראל...

יש צורך בחייל היוצא למלחמה, ואדרבה - שכרו קודם לכל אחד, כיוון שהוא מעמיד את עצמו בסכנה בפועל. אבל יש גם צורך במי שלומד תורה, שמבטיח את בריאותו וחיותו של ה"עורף", וממשיך חיים ביוצאי צבא בישראל.

[ולכן,] כשם שמי שהעמידוהו בחזית ובורח מן החזית נחשב ל"עריק" - כך נחשב ל"עריק" מי שהושיבוהו בישיבה כדי ללמוד תורה יומם ולילה, כיוון שבזכות העסק בתורה מנצח יואב בצבא, והוא סוגר את הגמרא ובורח מהישיבה כדי להראות שגם הוא לוחם וגם לו מגיעה מדליה. לא זו בלבד שאינו מסייע [בכך] לניצחון, אלא אדרבה: הוא עורק ממקומו ופותח את החזית לפני האויב.

וכאשר "יעשו כולם אגודה אחת"... שכולם הם בכיוון אחד, להבטיח שארץ הקודש תישאר שייכת לגוי קדוש... אזי כולם "יכירו וידעו" שארץ ישראל שייכת לעם ישראל.

שיעור בלקוטי שיחות

שליחותה של הצפרדע

בסיום גלות מצרים, השם מנחית על פרעה והעם המצרי עשר מכות, בזו אחר זו. המכות שוברות את המצרים מורלית, כלכלית ופיזית. אך לא פחות מזה, הן מנפצות את האידאולוגיה ותפיסת העולם המצרית.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק כא, שיחה שניה לפרשת וארא.

עריכה:
הרב **דויד אולידורט**
הרב **ישראל אריה ליב רבינוביץ**

מה כל כך נורא בצפרדע?

במרכז פרשת וארא עומד סיפור מכות מצרים. המצרים התעללו בעם ישראל שנים ארוכות, גזירותיהם היו איומות ומזעזעות והגיע הזמן להשיב להם כגמולם. השם מכה אותם על ימין ועל שמאל, ומותיר את העם המצרי ואת האימפריה האדירה חבולים ושותתים דם.

אחרי המכה הראשונה, מכת הדם, מגיעה מכת הצפרדע. וכך מספרת התורה[1] על מכת הצפרדע, החל מהאיום שנתן משה רבינו לפרעה:

> וְאִם מְאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ, הִנֵּה אָנֹכִי נֹגֵף אֶת כָּל גְּבוּלְךָ בַּצְפַרְדְּעִים. וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל מִטָּתֶךָ, וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ. וּבְךָ וּבְעַמְּךָ וּבְכָל עֲבָדֶיךָ יַעֲלוּ הַצְפַרְדְּעִים...
>
> וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת יָדוֹ עַל מֵימֵי מִצְרָיִם, וַתַּעַל הַצְפַרְדֵּעַ וַתְּכַס אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם.

למרבה ההפתעה, במדרש[2] אנחנו מוצאים התבטאות אגבית על מכת הצפרדע, שלפיה זו הייתה המכה המכריעה. כך נאמר במדרש:

> אָמַר לָהֶן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַנְּבִיאִים:
>
> מָה אַתֶּם סְבוּרִים, אִם אֵין אַתֶּם הוֹלְכִין בִּשְׁלִיחוּתִי – וְכִי אֵין לִי שָׁלִיחַ?
>
> אֲנִי עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתִי אֲפִלּוּ עַל יְדֵי נָחָשׁ אֲפִלּוּ עַל יְדֵי עָקְרָב וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי צְפַרְדֵּעַ!

[עד כאן האמירה של הקדוש ברוך הוא, והמדרש מוסיף:]

> תֵּדַע לְךָ שֶׁכֵּן, שֶׁאִלּוּלֵי הַצְפַרְדֵּעַ – הֵיאַךְ הָיָה פּוֹרֵעַ מִן הַמִּצְרִיִּים?

על פי המדרש, הקדוש ברוך הוא אומר לנביאים: שליחותי תתקיים, איתכם או בלעדיכם. הרבה שליחים יש לי בעולם. אפילו הצפרדעים ביצעו את שליחותי, והיכו את המצרים מכת מחץ עד שנשברו ושחררו את בני ישראל.

ההערה הזו אומרת לנו דבר מדהים: הצפרדע לא הייתה אחת מעשר, 'עוד מכה' מסך כל המכות. היא הייתה מכה קריטית ומכריעה, שבלעדיה המצרים לא היו באים על עונשם כמו שמגיע להם.

1. שמות, ז, כז - ח, ב.
2. שמות רבה, י.

אך על פניו הקביעה הזו לא כל כך מובנת:

מכת צפרדע לא הייתה המכה הראשונה שבאה על המצרים.

המכה הראשונה היא דם, שהייתה מכה קשה וחמורה יותר עבור המצרים, שהרי בַּיְאוֹר ומימיו הייתה תלויה לא רק שתיית המים כפשוטה, אלא גם מחייתה ופרנסתה של כל ארץ מצרים.

ובנוסף לזה היו עוד שמונה מכות אחרות שבהן נפרע הקדוש ברוך הוא מן המצריים, ועד למכה האחרונה, שהיא זו שהביאה את יציאת מצרים - מכת בכורות.

ולאחרי כל אלה, הנה שלמות הפירעון הייתה בקריעת ים סוף, כאשר "לא נשאר בהם עֲד אחד[א]".

ואם כן, איך נאמר במדרש "אילולי הצפרדע היאך היה פורע מן המצרים"?

קודם כל, ההכנעה של המצרים לא קרתה ב'זבנג' וגמרנו. זה היה תהליך רב שלבי. עשר המכות כולן היו עדיין תחילתה של המסכת, שנגמרה בהשמדה כמעט טוטלית של העם המצרי שהוטבע במי ים סוף הגועשים. כך שלייחס למכה אחת מכולן את אפקט השבירה של מצרים - נראה תמוה.

אך מעבר לזה, גם בין המכות עצמן - דווקא מכת צפרדע לא נראית מכה כל כך קשה.

קל לתאר את הקטסטרופה שאוחזת בעם המצרי כשניחתת עליהם מכת כינים או שחין, נקל לשער את המכה הכלכלית האדירה שבאה על מצרים כאשר המקנה נמצא מת במכת דבר או כשהיבול כלה במכת ארבה, ומי מדבר על מכות שפגעו במצרים פיזית כמו ערוב או ברד, ועל הצמא שייבש את המצרים כשכל מי היאור, שבהם הייתה תלויה כלכלת מצרים כולה, הפכו לדם.

לעומת כל אלה, מכת צפרדע היא דווקא המכה הכי נסבלת. לא נראה שהחיים במצרים נעצרו בגללה. הצפרדעים היו מפגע תברואתי ומטרד רעש[3], אבל החיים התנהלו תחת 'שגרת צפרדע'. חוסר נוחות כן, אבל שבירה? מה ההסבר באמירה של המדרש שבלי הצפרדע המצרים לא היו נענשים?

לא רק להכאיב

כדי להבין את המשקל המכריע שיש למכת צפרדע בשבירה של מצרים, עלינו לחפש את המשמעות העמוקה יותר שלה. לשם כך, עלינו לסקור את סיפור עשר המכות כולן במבט רחב ומשמעותי יותר.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

המכות על פרעה ומצרים לא באו כדי להענישם סתם, אלא כלשון הכתוב[ב] "וידעו מצרים כי אני השם" - כדי שאלוקות תתגלה במצרים, ודבר זה נעשה על ידי המכות, שבירת מצרים[ג].

כבר כאשר השם שולח את משה ממדין למצרים, על מנת להוציא את בני ישראל מעבדות לחירות, הוא מגלה לו שפרעה יסרב להיענות לבקשה "שלח את עמי", וכי הוא יבין רק בדרך הקשה. וזה מה שקרה. פרעה אכן מסרב להיענות לבקשה ואף מזלזל בכוחו של משה, ואז נוחתות המכות על מצרים בזו אחר זו. אך גם אחרי תשע מכות קשות וכואבות, לב פרעה כבד והוא איננו משתכנע. רק כאשר מגיעה מכת בכורות, פרעה נותן את האישור המיוחל ובני ישראל יוצאים ממצרים והופכים לבני חורין.

מה הרעיון בכל התהליך הזה, בו צפויה החלטת פרעה מראש ובכל זאת מכים אותו? למה אי אפשר להביא את מכת המחץ מראש ולגמור את הסיפור?

3. כך נראה מפשט הכתובים, וכפי שאכן מסביר רש"י (ח, יז) כי מטרת מכת צפרדע הייתה להרעיש כקול תרועות חיילים במלחמה.

המדרש מספר שהצפרדע פגעה פגיעה פיזית ממש בעם המצרי, כי הצפרדעים היו נבלעות בתוך בטנם של המצרים ומקרקרות שם, ואף נושכות ופוצעות אותם. אך גם על כך נשאלת השאלה: הרי את התוצאה הזו ניתן להשיג באופן טבעי למדי על ידי חיות טורפות או חרקים עוקצניים. אם כך, לשם מה בחר השם להשתמש לצורך זה דווקא בצפרדע, חיה תמימה ולא מזיקה בטבעה? – מה שמוביל למסקנה שיש רעיון עמוק יותר מאחורי המכה הזו, והוא זה שמסביר מה היה כה מכריע בה, כפי שיוסבר בהמשך השיחה.

א. בשלח יד, כח.
ב. פרשתנו ז, ה. וראה בארוכה אברבנאל פרשתנו בהפסוקים ז, יד ואילך.
ג. ראה תו"א פרשתנו נז, א. אוה"ת פרשתנו (שמות כרך ז) ע' ב'תרו ואילך. ועוד.

הקדוש ברוך הוא בעצמו מסביר זאת למשה, בפסוק קצר: **"וְיָדְעוּ מִצְרַיִם** כִּי אֲנִי ה' בְּנָטֹתִי אֶת יָדִי עַל מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם". כלומר, המטרה במכות היא לא רק עונש, גמול מייסר על מעשיהם הרעים של המצרים. המכות לא נועדו רק להכאיב, הן נועדו להוכיח. המכות חשפו בפני פרעה ועמו את האמת שהם התכחשו לה: יש בורא לעולם והוא מנהיג אותו.

פרעה, כמייצג האומה המצרית, הצהיר בפני משה כי תפיסת העולם שלו איננה מכירה בקדוש ברוך הוא. כך הוא אומר מפורשות למשה ולאהרן: "וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה: מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל?! לֹא יָדַעְתִּי אֶת ה', וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ!". בתגובה השם הנחית עליו סדרת מכות, כדי ללמד אותו מי הוא בעל הבית. להראות לו שאכן ישנו אלוקים בעולם, ועוד איך.

עשר המכות הן ללא ספק מופע מרהיב בו מתגלים כוחותיו של הקדוש ברוך הוא ונחשף שלטונו הבלעדי על כל חוקי הטבע. הענשת המצרים היא תוצאת אגב מהרעיון העיקרי של המכות: לעקור מהשורש את התפיסות המעוותות של המצרים ולהחדיר בעולם את ההכרה בקדוש ברוך הוא. המכות לא רק הכאיבו למצרים ושברו את העוצמה והגאווה החומרית של האימפריה המצרית; הן גם פירקו את מערכת האמונות ואת הרוח המצרית.

ניקח למשל את מכת דם. היא פוגעת במקור המים היחיד של מצרים, ומותירה את האימפריה האדירה יבשה וצמאה, ללא עורק החיים שלה. היאור, גאוותם ומשענתם הכלכלית של המצרים, הופך בין רגע לאגם מוות. המכה מוכיחה למצרים כי היאור, שאותו ראו כמקור אינסופי של שפע ולכן סגדו לו כאליל, הוא בסך הכול משאב טבע. כך מכת כינים, שהביאה את החרטומים, הפילוסופים והמדענים הגדולים של מצרים, להכרה בכך שכוחו של השם גדול מכוחותיהם המיסטיים, עד שגם הם נאלצו להכיר באמת: "וַיֹּאמְרוּ[4] הַחַרְטֻמִּם אֶל פַּרְעֹה: אֶצְבַּע אֱ-לֹהִים הִוא".

מפרשי התורה[5] מסבירים כך את כל עשר המכות, ומראים איך לצד העונש הפיזי שהן השיתו על המצרים, היה בהן מסר חינוכי-אידיאולוגי. כל מכה הייתה המחשה (כואבת) לכך שהשם הוא זה שמנהיג את העולם ומנהל אותו כרצונו - ההיפך הגמור מהגישה המצרית לחיים, שראתה בעוצמתה ובכוחה תוצאות של כישרון, עליונות וניצול מושלם של כוחות הטבע לטובתם.

כדי להבין זאת טוב יותר, צריך קודם להבין מה היה ייחודי בתפיסת העולם המצרית ביחס לאלוקים, שהבדיל אותה מכל שאר התרבויות והאמונות שסגדו לאלילים - ואת זאת נעשה מיד.

שלוש אמונות

כיום, רובה של האנושות מכיר באלוקים אחד. אלוקים יחיד, בלתי מוגבל ואינסופי, שברא את כל העולם והוא לבדו מנהל אותו. שתי הדתות הגדולות בעולם, האסלאם והנצרות, מחנכות מיליארדי אנשים בעולם לאמונה זו. מי שהביאה לעולם את האמונה הזו הייתה היהדות. אך זה לא היה המצב מאז ומעולם.

במשך אלפי שנים מאז המאמין הראשון, אברהם אבינו, הייתה האמונה הזו נחלתו של עמנו בלבד. עד לאחר חורבן הבית השני, בדתות הנפוצות רווח הפולחן לעץ ולאבן, לפסלים ולצלמים שונים ומשונים. בשבטים נידחים באפריקה, כמו גם במזרח הרחוק, האמונות הללו עדיין שורדות. הדבר שנראה לנו היום כה מופרך, היה נחלת האנושות כולה.

המהפכה שהתחוללה בעולם לפני כאלף וחמש מאות שנה, בעקבותיה נטשו מאות תרבויות ומיליוני בני אדם את עבודת האלילים והחלו להאמין בא-ל אחד בורא שמיים וארץ, אירעה בעקבות ייסודן של דתות הנצרות והאסלאם והתפשטותן המהירה על פני הגלובוס, אם במסעות כיבושים אלימים ורוויי דמים ואם על ידי שליחי מיסיון שהפיצו את בשורתם וסחפו המונים.

היו הבדלים בין האומות עובדות האלילים שחיו בעת העתיקה, בתפיסה הדתית וביחס לקיומו של אלוקים וליהודים שנשאו את דגל האמונה בהשם.

אם נעיין בתנ"ך נמצא שלוש אמונות שונות של העולם הפגאני, שלכל אחת מהן דמות טיפוסית שמייצגת אותה, כל אחד מהם בתורו התייצב למאבק פיזי ורוחני נגד עם ישראל: **בלעם** - נביא הגויים שביש לקלל את עם ישראל במסעו במדבר; **פרעה** - מלך מצרים, המשעבד הגדול של

4. שמות, ח, טו.
5. פירוט נמצא בהערה 25 בשיחה המקורית.

בני ישראל; ו**סנחריב** - מלך אשור שביקש לכבוש את יהודה וירושלים. כפי שהרבי אומר:

בכללות, יש בכפירת אומות העולם באלקותו יתברך שלש מדרגות, זו למטה מזו[ד].

נתחיל בתפיסת העולם הראשונה:

א) אלו הכופרים רק באחדותו יתברך[ה], אבל "קרו ליה א-להא דא-להייא" [-קוראים לו "א-לוהי הא-לוהים"] - לפי ש"יודעים ומשיגים" אשר הקדוש ברוך הוא "הוא חיותם וקיומם", וממילא אינם מורדים בהשם.

וכמו שאמר בלעם הרשע[ו], "לא אוכל לעבור את פי השם[ז]".

תפיסת העולם הראשונה היא המחשבה שהשם הוא "אלוקי האלוקים". כלומר, השם הוא הכוח העליון והשליט על העולם, אבל הוא איננו השליט הבלעדי. תחתיו ישנם אלוקים רבים אחרים, כוחות שהבורא העניק להם שליטה אוטונומית בטבע ונתן להם סמכות ואחריות על חלקים מסוימים בבריאה. לכן, לפי התפיסה הזו, אפשר וגם רצוי 'ליצור קשרים' עם אותם כוחות שונים ולעבוד את "אלוקי האש" או "אלוקי המים", ובמקביל להכיר בסמכותו של הקדוש ברוך הוא.

הדמות שמייצגת את הגישה הזו היא בלעם הרשע. הוא האמין באלוקי ישראל, שגם נגלה אליו. הוא האמין שהשם הוא השליט העליון של העולם ושלכן יש לציית להוראותיו ולהתנהג כרצונו. אפשר לראות את זה לכל אורך סיפור הקללות של בלעם, שפעם אחר פעם מסרב להמרות את פי השם. אך זה לא סותר לעבודת אלילים אחרים שמתבצעת במקביל.

מכאן לתפיסה השנייה:

ב) אלו המודים במציאות השם, ואשר הוא "אלהא דאלהייא" - אלא שכופרים בכך שקיום והתהוות כל הדברים תלויים בידי הקדוש ברוך הוא.

וכמאמר פרעה[ט] "לי יאורי ואני עשיתני" - טענתו הייתה שהוא עשה את עצמו.

התפיסה השנייה מכירה בכך שקיים א-ל והוא הקדוש ברוך הוא, אבל לדעתם הוא רק אחד מעוד הרבה אלים ששולטים בעולם, כשלכל אחד הטריטוריה שלו. כמו אמריקאי שיודע שסין היא מעצמה חשובה, אבל הוא פטריוט אמריקאי שרק החוקה האמריקאית מכתיבה את חייו. השיטה הזו דומה לשיטה המודרנית של "חיה ותן לחיות", תן לי לעשות בטריטוריה שלי מה שאני מאמין, ואני לא אתערב לך במה שאתה תעשה אצלך.

הפילוסופיה הזו היא שמעניינת אותנו במיוחד מכל השלוש, משום שמי שדגלו בה היו המצרים. הדמות התנ"כית שמייצגת את הגישה הזו היא פרעה.

הנביא יחזקאל מתאר את אמונתו של פרעה בפסוק ציורי מאד: "פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם, הַתַּנִּים הַגָּדוֹל הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאֹרָיו, אֲשֶׁר אָמַר: לִי יְאֹרִי וַאֲנִי עֲשִׂיתָנִי". שיכרון הגדלות של פרעה הביא אותו לידי אמירה קיצונית: "אני בראתי את היאור, וגם בראתי את עצמי".

מאיפה מגיעה תפיסה עצמית מופרכת כזו? פרעה עמד בראש אימפריה כלכלית ותרבותית עצומה, היה לו כוח בלתי מוגבל כמעט. הוא בהחלט ראה בעצמו שליט, לא רק על אימפריה ואומה גדולה, אלא גם על כוחות בטבע. הוא הסכים והודה בכך שיש אלוקים, אבל בעיניו יש גבולות לטריטוריה ולשליטה של השם. לתפיסת פרעה, השם הוא רק הבכיר ביותר מתוך שורה של אלוקים וכוחות שונים, בהם גם פרעה עצמו.

הטעות היסודית של פרעה הייתה המחשבה שהשם לא ברא את **כל** העולם והוא לא הכוח העליון הבלעדי. יש דברים, אומר פרעה, שלא השם עשה - למשל: אותי. יש כוחות בטבע שלא קשורים אליו - למשל: היאור, מקור החיים והכלכלה המצרית החזקה. לכן פרעה מרגיש בנוח לא לציית להוראות של השם, כי הוא לא

ד. ראה חלוקה באו"א (קצת) ספר הערכים-חב"ד ערך אומות העולם סי"א סק"א (וש"נ).

ה. ראה תניא ספכ"ב (כה, א), פכ"ד (כט, סע"ב ואילך). ג' דרגות דלקמן מובנות גם מהמשך הביאור בדרוש תער השכירה (אוה"ת נ"ך ח"ב) פ"א (שם ע' תשסז ואילך) ופ"ח (ע' תשפ ואילך).

ו. סוף מנחות.

ז. בלק כב, יח.

ח. תניא שם.

ט. יחזקאל כט, ג. וראה שם ט. ובתניא ספכ"ב שם: וכמאמר יאור לי ואני עשיתני – הרכב ב' הפסוקים. וראה הערות ותיקונים שם.

מכיר בשליטתו של הקדוש ברוך הוא **עליו**.

קשה לנו לחשוב על אדם שחושב "אני עשיתי את עצמי", אבל כשנתרגם את זה לצורת המחשבה המודרנית נראה שגם אנחנו עלולים ליפול בטעות דומה. זה דומה לגישה של "האמת שלי", התפיסה לפיה אין אמת מוחלטת אחת שתקבע את החוקים, את הערכים הנכונים, את ההבחנה בין טוב לרע. במקום זה, יש "נרטיבים" חלופיים, וכל מציאות אפשר לראות בכמה דרכים וכולן לגיטימיות ואפשריות באותה מידה.

גישה כזו לחיים מובילה את האדם לחוש 'אני הריבון של עצמי'. אין סמכות חיצונית שמורה לי את האמת ומחייבת אותי, אלא הכול מתחיל ממני. לכן, אני מחזיק במערכת של אמונות וערכים משלי, שאני מעצב אותה כראות עיניי ו"אף אחד לא יגיד לי מה נכון לעשות". אדם כזה יראה בכל הוראה מוסרית או חוקית שלא לרוחו התערבות לא לגיטימית.

כך פרעה. הוא ידע והכיר בקיומו של השם ובכוחו, כפי שנוכח במו עיניו לראות את המופתים שמשה עשה לפניו, כמו המקל שהפך לנחש. אך הוא טען: אין לכל זה קשר אליי. זה לא מחייב אותי. השם איננו ה'ביג בוס' היחיד. אני שייך לממלכה אחרת, שם השם אינו שולט.

ומכאן לתפיסה השלישית:

ג) אלו המכחישים לגמרי רחמנא ליצלן את מציאות האלוקות.

על דרך סנחריב ש"חירף וגידף ביותר", והכחיש אלוקים חיים באמרו ש"אינו אלהא דאלהייא".

התפיסה השלישית מזכירה את האתאיזם, הגישה שלא מכירה בכלל בקיומו של כוח עליון שמנהל את העולם ויש לו שליטה מכוונת על מה שקורה. התפיסה הזו לא מכירה בכלל באמונה בהשם, ולכן לא רק שהיא לא מרגישה צורך לציית לסמכות אלוקית אלא מתנגדת לה בצורה אקטיבית.

הדמות שמייצגת את התפיסה הזו היא סנחריב מלך אשור, שחי לפני כאלפיים ושש מאות שנה.

במאה השישית לפני הספירה סנחריב כובש את ארץ ישראל, במסגרת מסע כיבושים נרחב, ומטיל מצור על ירושלים. תושבי העיר הנצורה, בהנהגת חזקיהו מלך ישראל הצדיק, בוקעים רקיעים בתפילה להשם להינצל מהצבא האשורי, ואכן באופן ניסי המצור מסתיים בנסיגה של האשורים.

אך לאורך ימי המצור, מעביר סנחריב מסר אל תושבי העיר הנצורה[6]: "וְאַל יַבְטַח אֶתְכֶם חִזְקִיָּהוּ אֶל ה' לֵאמֹר: הַצֵּל יַצִּילֵנוּ ה', וְלֹא תִנָּתֵן אֶת הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר. מִי בְּכֹל אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִצִּילוּ אֶת אַרְצָם מִיָּדִי, כִּי יַצִּיל ה' אֶת יְרוּשָׁלַם מִיָּדִי?!". משמעות הדברים נוראה. סנחריב אומר שלקדוש ברוך הוא כלל אין את הכוח למנוע ממנו את כיבוש ירושלים. סנחריב לא רק מסרב להכפיף את עצמו ולציית, הוא כופר בכלל בעצם כוחו של השם. מבחינתו, השם הוא 'עוד א-ל' שאנשים מאמינים בו, כמו בעמים ותרבויות רבים אחרים שהוא כבש.

אם נאפיין את שלושת הטיפוסים, נוכל לומר כך: יש לנו את **המציית** - בלעם שמכיר בסמכותו של השם ומציית לה. בצד הקיצון הנגדי יש לנו את **המורד** - סנחריב המתנגד האקטיבי ומכחיש האמונה. ובאמצע יש לנו את **העצמאי** - פרעה שמכיר בסמכות האלוקית, אבל טוען שיש לו מקורות סמכות משלו.

מי הכי גרוע?

מבין שלוש תפיסות העולם שהצגנו, סביר להניח שאוטומטית נצביע על זו של סנחריב כגרועה מכולן. שכן לא רק שהוא מורד בהשם, אלא שהוא כופר בכלל בכוחו ויכולתו. לעומת זאת, גישת פרעה נדמית לנו כדרך ביניים, לא הכי טובה אבל גם לא הגרועה ביותר. אבל האמת היא שדווקא בתפיסה המצרית יש בעייתיות גדולה אפילו יותר מזו של סנחריב.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

אף על פי שבחיצוניות ובגלוי, הכופרים באופן השלישי הם הגרועים ביותר, שהרי הללו כיחשו לגמרי באלוקות - יש גרעון גם באופן של "לי יאורי ואני עשיתיני" אפילו ביחס לאופן השלישי.

ההסבר לכך:

באופן הראשון - אלו ש"קרו ליה אלהא דאלהייא", הלא הם משיגים בדעתם

6. מלכים ב, יח, ל-לה.

שהקדוש ברוך הוא "הוא חיותם וקיומם", ולכן אינם עוברים על רצונו יתברך. ואם כן, מודים הם בקיום מציאות האלוקות[א].

אפילו באופן השלישי - הנה בעצם זה שהללו מנגדים ומכחישים את מציאות השם, נראה וניכר שענין האלוקות "נגע" בהם, ולכן הם מבקשים להתנגד לאלוקות[ב] ולהכחיש את מציאות הא־ל. ונמצא, שעל ידי הכחשתם והתנגדותם גופא, נודע[ג] קיומה של מציאות האלוקות, המגיעה עד למקומם, למטה מטה.

מה שאין כן פרעה, שאמר "לי יאורי ואני עשיתני" וטען ש"מציאותו מעצמותו" - באמצעותו אין נזכרת בעולם כלל מציאות השם. שכן זה ש"קרו ליה אלהא דאלהייא" אינו נוגע אליו. מציאותו שלו הרי היא מציאות לעצמה - "אני עשיתני", הוא מרגיש עצמו ל"יש ודבר בפני עצמו" לגמרי. וממילא, במציאותו גופא לא באה לידי ביטוי כל שייכות, אף לא שייכות בדרך שלילה, לאלוקות.

הסביבה של בלעם שומעת על השם באופן חיובי. הוא מכיר בגדלותו ורואה בו את השליט העליון של כל המציאות, ומבין שהוא עצמו כפוף לחלוטין להשם. גם הסביבה של סנחריב שומעת על השם. אומנם בשלילה, בהכחשה ובהקנטה - אך סנחריב לא נשאר אדיש למציאות של השם. ההתייחסות שלו היא בבדיחות, בלעג ובבוז, ואולי אפילו בכעס, אבל השם נוכח בעולם שלו. האמונה בהשם מתנגשת בתפיסת העולם של סנחריב, הוא לא יכול לסבול אותה, ודווקא משום כך לא מפסיק להתעסק בה בצורה פעילה.

אבל הסביבה של פרעה כלל לא שמעה על השם. מצרי יכול להיוולד ולמות כשהוא מכיר רק את הנילוס ואת האלילים, את סולם הערכים המצרי - ולא לשמוע כלל על ריבונו של עולם. משום שמבחינת החינוך המצרי, אלוקי ישראל איננו מחייב אותם ולא מפריע להם לחיות את חייהם כפי שהם מבינים אותם. הוא קיים, אבל לא בעולם שלהם. להם יש את 'האמת שלהם', ואין להם שום עניין ב'נרטיב' של האמונה בהשם. וזה גרוע עוד יותר מהמלחמה האקטיבית באמונה.

ניתן לתת דוגמה לדבר מהפוליטיקה: כל איש ציבור יהיה מרוצה מכך שיסקרו אותו באופן חיובי, אך ידע שיש גם מעלה בסיקור שלילי. יש מעלה בכך שהוא 'יהיה בכותרות', גם אם הכותרות יצעקו נגדו, מפני שבסופו של דבר זה יגביר את המודעות אליו, יפנה אליו את תשומת הלב ויגביר את החשיפה שלו ואת השליטה שלו בסדר היום. הדבר הגרוע ביותר בשביל פוליטיקאי הוא התעלמות. אם התקשורת לא תסקר אותו, הוא ייעלם ולא יהיה קיים בתודעת הקהל.

זה מה שכל כך גרוע בתפיסה של פרעה. אפילו סנחריב 'מספר' על המציאות של השם. אומנם בסיקור שלילי, אבל הוא מבטא איזו שייכות למציאות הזו. הוא מבטא קשר, גם אם קשר של התנגדות, לקדוש ברוך הוא. לעומת זאת פרעה מספר לנו רק דבר אחד: על עצמו. אני עשיתי, הכול מתחיל ממני, גם כוחה של האימפריה והתרבות המצרית הוא אני. יש אלוקים? יש, אבל זה לא ענייני. לי יש את האוטונומיה שלי, וכאן אני הריבון היחיד.

זהו סיפור התקרבותה לחסידות של משפחה שהפכה ברבות הימים למשפחה חב"דית מפורסמת.

סב המשפחה נשלח בנערותו ללמוד במוסד יהודי שהיה שייך לזרם 'פשרני' ביהדות. ההנהלה החינוכית של המוסד חששה שאם התלמידים יקראו ספרי חסידות הם יהפכו ל'אדוקים' ויעזבו את המוסד.

אותו נער לא שמע מעולם על החסידות ולא התעניין בה. הוא היה 'ילד טוב' והשתדל להשיג ציונים טובים ולמלא את דרישות המוסד. אך יום אחד נקרא למשרדו של המנהל שאמר לו בפנים חמורות סבר: "שמעתי שאתה קורא בזמנך הפנוי בספר

י. ד"ה תער השכירה שם. וראה גם דרמ"צ סב, ב.

יא. והרי ב"נ אין מוזהרים על השיתוף (ראה רמ"א או"ח סקנ"ו. דרכי משה שם. סהמ"צ להצ"צ מצ' אחדות ה'. וראה סה"מ באתי לגני ח"א ע' מו ואילך. סה"מ מלוקט ח"א ע' ל ואילך. וש"נ). אנציקלופדיא תלמודית ערך ב"נ ע' שנ.

יב. להעיר מספר השיחות תורת שלום (ע' 10. וראה גם קונטרס התפלה פ"ח) במעלת נה"ב הנק' "שור" להיותו נוגח ובועט בעניני קדושה על נה"ב הנק' "עז". וראה לקו"ש ח"י ס"ע 11 ואילך בענין "מציאות החשך" והעדר האור.

יג. ואולי י"ל שזהו מצד הניצוצי קדושה שנמצאים בהם (ועד"ז בשאר קליפות), כי בחי' הקליפה מצ"ע נפרדת מאחדותו ית' ואינה בבחי' מציאות כלל שהן בבחי' העדר המציאות (המשך תער"ב ח"ב ע' תרפא. ובכ"מ. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 66 ואילך. חט"ז [המתורגם] ע' 441 ואילך. ועוד).

התניא. דע לך שזה מנוגד לכללי המוסד, ואם תמשיך בכך תיאלץ למצוא לעצמך מקום אחר".

הנער התמים הכחיש מכל וכל את האשמה, אך מאז מחשבותיו לא הרפו. מה יש בספר התניא שהמנהלים כל כך חוששים ממנו?

סקרנותו לא נתנה לו מנוח. הוא השיג את הספר ה'אסור' וגמע אותו בשקיקה. משנחשף לאור החסידות, התחזק, עבר לישיבה חסידית, הפך אט אט לחסיד מן המניין, עד שהקים משפחה חסידית לתפארת.

המסר של הצפרדע

אחרי שהבנו היטב את תפיסת העולם המצרית ואת הבעייתיות המיוחדת שלה, אנחנו יכולים לחזור אחורה ולהתחיל לחבר את הדברים. דיברנו על כך שמכות מצרים נועדו לשבור את המצרים מבחינה אידיאולוגית, וכעת נבין מדוע הצפרדע היא מכת המחץ שמקריסה בדיוק את הגישה המצרית של "לי יאורי ואני עשיתיני":

וזהו פירוש "אילולי הצפרדע היאך היה פורע מן המצרים":

כיצד נתגלה ונודע גם בפרעה ומצרים - מציאות שלא זו בלבד שאינה מגלה את מציאות האלוקות, אלא אף אומרת שמציאותה מעצמותה, "לי יאורי ואני עשיתני" - "כי אני השם"; ויתירה מזו, נתגלה שעצם יכולתם לומר ש"מציאותם מעצמותם" נובעת מכך שבשעת מעשה[יד] יש בהם חיות הבאה ממקור החיים?

הדבר נתגלה על ידי מכת צפרדע[טו]!

כי בין בעלי החיים שבעולם הזה, הצפרדע היא מציאות שאין ניכרת בה כל תכלית, אפילו לא כמו זו שביתושים וכדומה, ואין בה שום תפקיד, אפילו לא תוכן של היזק[טז] כנחש ועקרב. בריה זו אינה מבטאת שיש אומן שעשאה, ואף איננה רומזת לאפשרות זו.

ולכן מכת צפרדע שברה גם את הקליפה המיוחדת של מצרים, "לי יאורי ואני עשיתני", ואזי "וידעו מצרים כי אני השם" - נראה ונתגלה שמקור מציאות זו הוא הוי'!

הבריאה כולה משקפת את מציאותו של השם. גם בעלי החיים הם כולם סוג של 'סיקור תקשורתי' לבורא העולם. הם מבטאים, כל אחד בדרכו, את גדלותו ונפלאותיו של בורא העולם, ומפרסמים בעצם קיומם את ההכרה בכך שיש מי שיצר אותם ושהוא עשה זאת למען מטרה מסוימת. זה הפירוש העמוק בדברי המשנה[7]: כָּל מַה שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְעוֹלָמוֹ, לֹא בְרָאוֹ אֶלָּא לְכְבוֹדוֹ. כל פרט בבריאה, כל פרח וכל זן של נמלים, מוסיפים כבוד להשם.

הזאולוגים מתרגשים כשהם מצליחים לגלות, אחרי מחקר מעמיק, מדוע פרפר מסוים נודד דווקא לאזור מסוים ואיך הפסים על גופה של הזברה מסייעים לה להינצל מפני טורפים. מאחורי כל תגלית כזו ומאחורי כל תופעה עומד משהו עמוק הרבה יותר: כאשר אנו מבינים מה התועלת בכל פרט בבריאה, כאשר אנו נוכחים לדעת שבין כל היצורים יש הרמוניה מופלאה, אנו רואים את השם 'מתגלה' אלינו דרך העולם המופלא אותו הוא ברא.

אם דיברנו קודם על שלוש תפיסות עולם שמגדירות את היחס בין העולם לבורא בעיני האנשים, כעת נראה שלכל השקפת עולם כזו יש ביטוי גם בעולם החי.

כל יצור, זעיר ככל שיהיה, תורם למערכת

7. סוף מסכת אבות.

יד. אגה"ק סכ"ה (קלח, ב).

טו. משא"כ מכת ארבה שראויים למאכל אדם (שלכן לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים שלא יהנו מהם המצרים – ראה תנחומא פרשתנו יד. שמו"ר ספי"ג. רש"י בא י, יט).

וגם כנים, אף שלכאורה הם דבר מיותר לגמרי, אבל ה"ז מזיק (וחולי) [ראה תנחומא (ובאבער) בא ד. מדרש לק"ט פרשתנו ח, טו (ובמדרשים שהובאו בתו"ש שם, יב ואילך). ולהעיר מעירובין סה, א: קרצתן כינה. ובב"מ קו, ב: י"ג דברים נאמרו בפת שחרית כו'. והורגת כנים שבבני מעיים]. ולהעיר שמציאות כנים שבשערות היא כשיש שלימות גידול האדם שסימן לזה גדלו שערות (שנמשכים ממותרי מוחין) וצפרניים (יבמות פ, רע"ב). ומהפסולת של השערות באים הכינים (ראה ד"ה רבי בנאה כו' באוה"ת ח"ש קיט, ב ואילך. שם בהוספות לכרך ב' תמב, א ואילך).

טז. וגם לפמ"ש במדרש (שמו"ר פ"י, ג. וראה שם ו. פט"ז, כז) ובתדבא"ר פ"ז (ח) ועוד – גודל ההיזק גם בגופם, הרי א) לא מפורש בפשש"מ במכת צפרדע ההיזק שלהם כמו בשאר המכות שמובן או גם מפורש בהכתובים הפורעניות שבהם. ב) עכ"פ אי"ז טבע ותכונת הצפרדע כבשאר המכות, כ"א ענין (ונס?) מיוחד.

האקולוגית כולה. אם זה בשרשרת המזון, או בתרומה שהוא תורם לצמחים ולחיים סביבו. אך באופן כללי, אם נסתכל דרך היחסים הטבעיים והישירים בין האדם לבעלי החיים סביבו, נוכל למצוא שלושה סוגים שונים של בעלי חיים: ישנם בעלי חיים שמועילים לאדם, ישנם בעלי חיים מסוכנים שמזיקים לאדם, וישנם בעלי חיים סתמיים שאין להם שום משמעות בעולמו של האדם.

אותם יצורים שהאדם מפיק מהם תועלת, גורמים לנו לשבח את השם שברא אותם. יותר מזה: הם בעצמם 'מספרים' לנו על זה שיש יוצר לבריאה, ושהשם הוא זה שתכנן הכול ומנהל הכול עד לפרט הכי קטן. כשאדם רואה בעיניים את התועלת של כלב שמירה או נחָיָה או של הסוס לרכיבה - הוא מבין בצורה הכי מוחשית שהשם נמצא כאן בתמונה.

מהצד השני, יש בעלי חיים המוגדרים אצלנו כשליליים. כאשר ניפגש בהם פנים אל פנים, ללא גדר גן החיות שתחצוץ בינינו, לא נבין למה השם יצר אותם. כמו אדם השוחה בים ופוגש כריש רעב, או יוצא לחצר ורואה דוב אדיר ממדים שחדר לאזור הישוב שלו. הם גורמים לאדם לתהות: איפה אלוקים בתמונה? איך זה שיש יצורים כאלו בעולמו של הקדוש ברוך הוא? כך גם לגבי יצורים לא נעימים ומזיקים, כמו יתוש (שאחראי על העברת מחלות קטלניות והורג מיליוני אנשים בשנה!) - אנחנו מתפלאים ושואלים: איזו תכלית יש בהם? מה זה אומר על הבריאה כולה, שמסתובבים כאן בעולם בעלי חיים שרק מזיקים ומחרבים?

ויש סוג שלישי של בעלי חיים, כאלו שכלל לא גורמים לנו להיזכר בהשם. אלו הם בעלי חיים 'סתמיים', שאנו חיים לידם בשאננות והם לא מספרים לנו כלום. הם לא מקוטלגים אצלנו כ'טובים' או 'רעים'. הם לא משמעותיים בעולם שלנו, ולכן הם גם לא מזכירים לנו בכלל שיש מי שיצר אותם.

הצפרדע היא הדוגמה הקלסית לבעל חיים כזה. היא לא נתפסת כמזיקה לאדם, אך גם לא מועילה. נראה שחיינו היו נראים אותו דבר עם או בלי צפרדעים. הצפרדעים לא מעבירות לנו שום מסר, אין בהן שום 'תוכן' שמספר לנו על התכלית של העולם - ודווקא משום היותה של הצפרדע בעל חיים שכל קיומו אומר "לא מועיל, לא מזיק", היא הייתה זו שחוללה את המשבר בתפיסת העולם המצרית.

פרעה חי חיים עצמאיים. הוא מוכן לקבל את קיומו של השם, אבל לא רואה איפה זה משפיע עליו בחיים שלו. כך גם הוא מנהל את האימפריה שלו. השם איננו חלק מסדר היום המצרי. הם לא מדברים נגדו וגם לא בעדו, אלא אדישים כלפיו. הם אומרים: אלוקים גדול, אבל אלינו הוא לא קשור.

פרעה רואה ביצורים כמו הצפרדע חיזוק לשיטתו: העובדה שהצפרדע לא נותנת לאלוקים שום סיקור, שאין לה לכאורה שום תפקיד והיא לא מצביעה על מישהו שיצר ותכנן אותה, מהווה בעיניו הוכחה **שלא כל יצור חייב להיות קשור להשם**. יש בעולם גם דברים שקרו לבד או סתם כך, בלי משמעות גדולה ובלי תועלת ספציפית. ובמובן העמוק יותר: יש מרחבים עצמאיים, ניטרליים, שאותם השם לא מנהל. פרעה רואה את הצפרדעים ואומר: אני כמו הצפרדע. אני מחוץ לסיפור הזה של "יש בורא לעולם" ולכל פרט בעולם יש תכלית. המוטו של החיים שלי הוא: "לִי יְאֹרִי וַאֲנִי עֲשִׂיתְנִי".

ואז, ביום בהיר אחד מתמלאת ארצו צפרדעים, שנוחתות בהמוניהן "בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל מִטָּתֶךָ, וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ", ולמה? מסיבה אחת ויחידה: כי השם שלח אותן. הן באו לקיים את רצון הבורא, ובכך הן שומטות את הקרקע מתחת לתזה של פרעה. אפילו הצפרדע, ברגע של אמת מראה שהשם מנהל הכול, ולכל פרט יש את הייעוד והשליחות שלו.

זה מה ששובר את השקפת עולמו של פרעה. הצפרדע מבהירה לו: אפשר להיות בעד השם, אפשר להיות נגד (חלילה), אך אי אפשר בלי. אי אפשר לבד. הקדוש ברוך הוא נמצא בכל פרט בעולם, ואין דבר כזה טריטוריה עצמאית שמתנהלת לבד ללא תכלית אלוקית.

הצפרדע לא קוראת רק לפרעה, אלא גם לכל אחד מאיתנו. היא זועקת ואומרת: אין עוד מלבדו!

<<< המשך בעמוד 14

מטות ונחשים

מאמר "ויאמר ה' אל משה" - תורת חיים, מא, ד

.

א. אעשה שפטים

תכלית האותות והמופתים – שבירת קליפת מצרים ברוחניות והעלאת ניצוצות הקדושה

שֹׁרֶשׁ עִנְיַן הָאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים שֶׁהָיוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁהוּא לִשְׁבֹּר לִבְחִינַת קְלִיפָּה דְּשַׂר שֶׁל מִצְרַיִם.

וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב[1] "וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם [אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים]". וְאִיתָא בַּזֹּהַר[2] דְּתָבַר שַׁלְשֶׁלְיֵהוֹן דִּלְעֵילָא [= שֶׁשָּׁבַר אֶת שַׁלְשֶׁלְוֹתֵיהֶם שֶׁלְּמַעְלָה], כְּדֵי לְהוֹצִיא לְשִׁשִּׁים רִבּוֹא נִיצוֹצוֹת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאֵי מִצְרַיִם, שֶׁהָיוּ מְכֻסִּים וְנֶעֱלָמִים בָּהֶם וְהָיוּ שׁוֹלְטִים בָּהֶם בְּכָל עֲבוֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר[3] "אוֹ הֲנִסָּה אֱלֹקִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת [וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם ה' אֱלֹקֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ]".

פֵּרוּשׁ "גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי" - פְּרִי מִקְלָפָתוֹ.

שֶׁהֲרֵי הָיוּ מְשֻׁקָּעִים וְנִבְלָעִים בְּחֻמְשִׁים שַׁעֲרֵי טֻמְאָה דִּקְלִיפַּת מִצְרַיִם. וּכְתִיב[4] "וַיְנַצְּלוּ אֶת מִצְרָיִם - שֶׁעֲשָׂאוּם כְּמִצוּלָה [שֶׁאֵין בָּהּ דָּגִן][5]", שֶׁהֶעֱלוּ מֵהֶם כָּל בְּחִינַת הַטּוֹב דִּקְדֻשָּׁה וְנִשְׁאֲרוּ רֵיקָן מִכָּל טוּב הָעֶלְיוֹן כוּ'. וְדֵי לַמֵּבִין.

האמצעי לכך היה שבירת כוח החיות של מצרים – על ידי הפיכת מי היאור לדם

וְזֶה הָיָה עִנְיַן כְּלָלוּת אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, שֶׁהוּא רַק לִשְׁבֹּר כֹּחַ הַקְּלִפָּה שֶׁבָּשַׂר שֶׁל מִצְרַיִם, שֶׁהוּא מְקַבֵּל מִנְּהַר נִילוּס...

וְהוּא עַל יְדֵי שֶׁהָיָה הַמּוֹפֵת הָרִאשׁוֹן שֶׁנֶּהֱפַךְ הַיְאוֹר לְדָם דַּוְקָא, שֶׁבָּזֶה נִשְׁבַּר כֹּחַ וְשֹׁרֶשׁ יְנִיקַת פַּרְעֹה בִּנְהַר נִילוּס לְמַעְלָה בְּמַה שֶׁנֶּהֱפַךְ לְדָם.

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה כָּל הַמַּסּוֹת וּמוֹפְתִים, שֶׁהָיוּ רַק לִשְׁבֹּר בְּחִינַת הַשִּׁבְעִים שָׂרִים דִּקְלִיפַּת מִצְרַיִם, כְּדֵי לְהוֹצִיא הַטּוֹב הַגָּנוּז בָּהֶם שֶׁהֵם הַנִּיצוֹצוֹת הַנַּ"ל...

> האותות והמופתים במצרים נועדו לשבור את 'קליפת' מצרים ולהוציא את ניצוצות הטוב שגנוזים בה. זה מתבטא במופת הראשון – הפיכת הנילוס, מקור החיות של מצרים, ממים מחיים ומזינים לדם.

ב. מטה, תנין, מטה

למה המטה נהפך דווקא לתנין?

וְהִנֵּה, הָאוֹת הָרִאשׁוֹן הָיָה בַּהֲפִיכַת הַמַּטֶּה לְתַנִּין.

וְיֵשׁ לְהָבִין: לָמָּה לְתַנִּין דַּוְקָא וְלֹא לְדָבָר אַחֵר?...

גם לאחר הצמצומים וירידות האור האלוקי לדרגות הנמוכות ביותר – אין פירוד וניתוק מהאחדות האלוקית

אַךְ הִנֵּה הָאוֹת הַזֶּה מוֹרֶה עַל כְּלָלוּת עִנְיַן יְרִידַת וְהִתְלַבְּשׁוּת הָאוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים בְּכֵלִים מְגֻלִּים שׁוֹנִים, בְּרִבּוּי הַצִּמְצוּמִים וְהַהֶעְלֵמוֹת, הֶעְלֵם אַחַר הֶעְלֵם וִירִידָה אַחַר יְרִידָה כוּ', עַד שֶׁבָּאוּ לְהִתְלַבֵּשׁ בְּאַרְבַּע נְהָרוֹת שֶׁיּוֹצְאִים בִּבְחִינַת פְּרוּד מֵאֱלֹקוּת...

שֶׁעִם כָּל זֶה, אֵינוֹ בִּבְחִינַת פְּרוּד מַמָּשׁ מֵאֱלֹקוּת, חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא אַדְרַבָּה, עֲדַיִן כְּמוֹ שֶׁהֵן לְמַטָּה מַטָּה, אָחוּז וְקָשׁוּר הַכֹּל בִּיְחוּד עֶלְיוֹן דְּעַצְמוּת אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, בְּלִי שׁוּם פְּרוּד לְיֵשׁ וְדָבָר בִּפְנֵי עַצְמוֹ כְּלָל וּכְלָל חַס וְשָׁלוֹם, כִּי אֵין לְךָ דָּבָר חוּץ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

1. בא יב, יב.
2. ראו זהר בא לז, ב. מ, א. בשלח מט, א.
3. ואתחנן ד, לד. [במאמר המקורי: ובאותות].
4. בא יב, לו.
5. פירוש רש"י על הפסוק.

שֶׁהֲרֵי נֶאֱמַר[6] "אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים", עַד בְּחִינַת הַצִּמְצוּם וְהַהֶסְתֵּר הַיּוֹתֵר אַחֲרוֹן, הַכֹּל עָשָׂה הָאֱלֹקִים כוּ'. וְעַל כֵּן, הֲגַם שֶׁמְּאֹד רַבּוּ הַצִּמְצוּמִים וְהַהִתְלַבְּשׁוּת עַד הַחִצּוֹנִיּוּת דְּחִיצוֹנִיּוּת דְּנוֹגַהּ כוּ', לֹא נִפְרְדוּ מִיחוּדוֹ יִתְבָּרַךְ כְּלָל וּכְלָל כוּ'. וְדַי לַמֵּבִין.

מטה – הטיית האור האלוקי וירידתו למטה

וְזֶהוּ עִנְיַן הָאוֹת הַמּוֹרֶה עַל זֶה שֶׁהוּא הַפְכִּית הַמַּטֶּה לְתַנִּין דַּוְקָא:

דְּהִנֵּה יָדוּעַ בְּפֵרוּשׁ **מַטֶּה** לְשׁוֹן **הַטָּיָה**, כְּמוֹ "מַטֵּה כְּלַפֵּי חֶסֶד"[7],

וּכְמוֹ עַנְפֵי הָאִילָן כוּ'. וְכַאֲשֶׁר כּוֹרְתִין אוֹתוֹ מִן הָאִילָן, הֲרֵי שָׁרְשׁוֹ הָעֵב לְמַעְלָה וְרֹאשׁוֹ לְמַטָּה הוּא הַנִּקְרָא מַטֶּה שֶׁבְּיַד הָאָדָם וּמִשְׁעֶנֶת הִלּוּכוֹ.

וְכָךְ הוּא לְמַעְלָה בְּבְחִינַת הַטָּיָה שֶׁל אוֹר וְשֶׁפַע הָאֱלֹקִית הַבָּא וְנִמְשָׁךְ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה בִּירִידָה וְהִתְלַבְּשׁוּת אוֹרוֹת בְּכֵלִים מְכֻלִּים שׁוֹנִים נִקְרָא מַטֶּה, וְהוּא הַנִּקְרָא "מַטֵּה הָאֱלֹקִים" בְּכְלָל.

הפיכת המטה לתנין ובחזרה – גם לאחר הצמצום אין פירוד מאלוקות

וְזֶהוּ עִנְיַן הָאוֹת הַזֶּה שֶׁהֲרָאָה לָהֶם מֹשֶׁה, שֶׁנֶּהְפַּךְ **הַמַּטֶּה** שֶׁבְּיָדוֹ לְ**תַנִּין**.

שֶׁבְּחִינַת מַטֶּה הָעֶלְיוֹן דְּמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹקִים, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל, נֶהְפַּךְ לִהְיוֹת בְּחִינַת צִמְצוּם וְהֶסְתֵּר שֶׁלּוֹ הַיּוֹתֵר אַחֲרוֹן, שֶׁהוּא הַתַּנִּין.

שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ שֹׁר שֶׁל מִצְרַיִם שֶׁמְּקַבֵּל מִנְּהַר נִילוּס כוּ'. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב[8] "הַ**תַּנִּים** הַגָּדוֹל הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ **יְאֹרָיו**" כוּ'. שֶׁקִּלְקֵפֶת מִצְרַיִם נִקְרֵאת "תַּנִּים הַגָּדוֹל", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר[9] שֶׁהוּא בִּבְחִינַת פֵּרוּד גָּדוֹל מֵאֱלֹקוּת בְּחוּצְפָּא וְגַסּוּת לוֹמַר 'לִי יְאוֹרִי [וַאֲנִי עֲשִׂיתִינִי]' כוּ'.

עִם כָּל זֶה, גַּם אָז אֵינֶנּוּ בִּבְחִינַת פֵּרוּד כְּלָל וּכְלָל מֵאֱלֹקוּת - שֶׁהֲרֵי חָזַר וְנֶהְפַּךְ הַתַּנִּין לְמַטֶּה, כְּמוֹ שֶׁהוּא בִּבְחִינַת בְּטוּל בְּתַכְלִית בְּרֵאשִׁית הַמְשָׁכַת וְהַטָּיַת אוֹר הַשֶּׁפַע הָאֱלֹקִית בִּבְחִינַת מַטֶּה מֹשֶׁה כוּ'.

וְנִמְצָא, אֵין כָּל הַצִּמְצוּמִים מַסְתִּירִים כְּלָל, וְיָכוֹל לִהְיוֹת בְּחִינַת בְּטוּל בְּתַכְלִית לָאֱלֹקוּת גַּם בְּצִמְצוּם וְהֶסְתֵּר הַיּוֹתֵר אַחֲרוֹן כְּמוֹ שֶׁהוּא לְמַעְלָה מַמָּשׁ.

וְעַל כֵּן נֶהְפַּךְ תְּחִלָּה הַמַּטֶּה הָעֶלְיוֹן לְתַנִּין וּמַתַּנִּין לְמַטֶּה, לְהוֹרוֹת שֶׁאֵין בְּחִינַת הַצִּמְצוּם דְּתַנִּין בִּבְחִינַת פֵּרוּד כְּלָל וּכְלָל - עַל כֵּן הַמַּטֶּה עַצְמוֹ הוּא הַתַּנִּין וְהַתַּנִּין הוּא הַמַּטֶּה וְהַכֹּל אֶחָד מַמָּשׁ.

שבירת קליפת מצרים מתבטאת בכך שהאות הראשון שמשה ביצע לפני פרעה היה הפיכת המטה שבידו לנחש:

"מטה האלוקים" שביד משה מסמל את ההשפעה האלוקית שיורדת מלמעלה למטה בצמצומים וירידות, והנחש (התנין) מסמל את קליפת מצרים שמהותה היא ישות עצמית וגאווה.

הפיכת המטה לנחש ואחר כך בחזרה למטה מראה שגם בצמצום הכי רחוק מאלוקות ישנו ביטול בתכלית לאלוקות, כי שום דבר לא מסתיר ונפרד מאלוקות.

ג. השליכהו ארצה

אות המטה נעשה קודם למשה עצמו

וְזֶהוּ **וַיֹּאמֶר אֵלָיו ה' מַה זֶּה בְיָדֶךָ וַיֹּאמֶר מַטֶּה, וַיֹּאמֶר הַשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה, וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ וַיָּנָס מֹשֶׁה מִפָּנָיו**[10].

פֵּרוּשׁ:

צְוָה לוֹ לְהַשְׁלִיךְ מַטֵּהוּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת מָקוֹר הָרִאשׁוֹן לְהַטּוֹת הַהַמְשָׁכוֹת וְהַשְׁפָּעוֹת לְהַטּוֹת כְּלַפֵּי חֶסֶד וְלִהְיוֹת יוֹרֵד הָאוֹר וּבָא בְּהִתְלַבְּשׁוּת שׁוֹנוֹת כַּנִּזְכָּר לְעֵיל.

וְאָמַר לוֹ **"הַשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה"** - לִהְיוֹת בִּבְחִינַת יְרִידָה וְצִמְצוּם אַחֲרוֹן יוֹתֵר, וְהוּא עַד **אֶרֶץ** הָעַמִּים, שֶׁמְּקַבְּלִים מֵאַרְבַּע נָהָרוֹת שֶׁיּוֹצְאִים חוּץ לְגַן עֵדֶן הָאָרֶץ אַחַר הֶפְסֵק דְּלַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמוֹר כוּ'.

"וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ" - שֶׁהוּא בְּחִינַת קְלִיפָּה דְּמִצְרַיִם שֶׁנִּקְרָא תַּנִּין הַגָּדוֹל כוּ'.

"וַיָּנָס מֹשֶׁה מִפָּנָיו" לִהְיוֹתוֹ תַּכְלִית הַגַּסּוּת דְּקְלִיפָּה הַקָּשָׁה כוּ'.

6. קהלת ז, יד.
7. ראש השנה יז, א.
8. יחזקאל כט, ג.
9. בא לד, א.
10. שמות ד, ב-ג.

וְחָזַר וְצִוָּה לוֹ שֶׁיַּחֲזִיק בְּזָנָבוֹ כוּ'. וְזֶה לְהוֹרוֹת דְּגַם צְמְצוּם הָאַהֲרוֹן יוֹתֵר, בָּטֵל וְנִכְנָע כָּל כָּךְ עַד שֶׁיּוּכַל לַעֲלוֹת וְלִהְיוֹת בִּבְחִינַת מַטֶּה מֹשֶׁה מַמָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב **"וַיַּחֲזֶק בּוֹ וַיְהִי לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ"**.

אות המטה התבצע לראשונה מול משה עצמו.

משמעות הדברים הרוחנית:

הקדוש ברוך הוא מורה למשה להשליך את הטיית ההשפעה האלוקית עד לצמצום הרחוק ביותר ("השליכהו ארצה"), ומשה נס מפני קליפת מצרים שהתהוותה מהצמצום ("ויהי לנחש וינס משה מפניו") – ואז ממחיש לו הקדוש ברוך הוא שגם הצמצום הנחות ביותר בטל ונכנע לאלוקות עד כדי כך שהוא יכול להתעלות חזרה ("ויחזק בו ויהי למטה").

ד. ויבלע מטה אהרן

אות המטה הראה לחרטומי פרעה שגם הם בטלים כלפי האור האלוקי

וְהִנֵּה, בְּפָרָשַׁת וָאֵרָא, בַּשְּׁלִיחוּת שֶׁשָּׁלַח ה' לְמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְפַרְעֹה, אָמַר "כִּי יְדַבֵּר אֲלֵכֶם פַּרְעֹה [לֵאמֹר] תְּנוּ לָכֶם מוֹפֵת, וְאָמַרְתָּ אֶל אַהֲרֹן: קַח אֶת מַטְּךָ וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין" עַד "וַיְבַלַּע מַטֵּה אַהֲרֹן אֶת מַטֹּתָם"...

גַּם חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת כֵּן, לַהֲפֹךְ הַמַּטֶּה לְנָחָשׁ. לִהְיוֹת כִּי יָדְעוּ בְּשָׁרְשָׁיו, מְקוֹר יְנִיקָתָם בַּאֲחוֹרַיִם דְּשֵׁם אֱלֹקִים, אֵיךְ שֶׁיּוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ בְּהִשְׁתַּלְשְׁלוּת רַבּוֹת וְצִמְצוּמִים גְּדוֹלִים עַד שֶׁנֶּהְפַּךְ הַמַּטֶּה לְנָחָשׁ דְּקִלְיפָּה כוּ'.

וְעִם כָּל זֶה הֶרְאָה לָהֶם מֹשֶׁה עוֹד שֶׁאֵין גַּם בָּזֶה שֶׁנַּעֲשָׂה תַּנִּינִים שׁוּם פְּרוּד מִיּחוּדוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְזֶהוּ "וַיְבַלַּע מַטֵּה אַהֲרֹן אֶת מַטּוֹתָם". שֶׁבָּלַע אוֹתָם וּכְלָלָם בְּעַצְמוּתוֹ מַמָּשׁ, וְלֹא נִמְצְאוּ בְּמְצִיאוּת שֶׁלָּהֶם כְּלָל. לִהְוֹרוֹת שֶׁנִּתְבַּטְּלוּ בְּמְצִיאוּת אֶל מָקוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁמַּטֵּה כְּכָלֵי חֶסֶד בְּקְדֻשָּׁה, שֶׁמִּמֶּשֶׁם הוֹלֵךְ וּמִשְׁתַּלְשֵׁל בִּבְחִינַת מוֹתְרֵי הַחֲסָדִים גַּם לְמַטּוֹת דְּמְצָרִים.

בביצוע אות המטה לפני פרעה, החרטומים הפכו גם הם את מטותיהם לנחשים ואז מטה אהרן בלע את כולם.

משמעות הדברים הרוחנית:

גם החרטומים הכירו בכך שהמקור שלהם הוא באלוקות, אך כפרו בכך שגם בהיותם 'קליפה' הם בטלים לאלוקות. בליעת מטותיהם על ידי מטה האלוקים הוכיחה שגם בהיותם 'נחשים' אין שום פירוד מייחודו יתברך.

>>> המשך מעמוד 11

לפעמים אנו נוטים לחשוב כי יש לנו צדדים ורגעים בחיים שהם 'טריטוריה בפני עצמה'. הם לא מעשים של קודש, לא מצוות, אך גם לא אסורים, הם לא עבירות. הם מעשים רגילים וסתמיים, שאין לקדוש ברוך הוא קשר מיוחד אליהם, לא טוב ולא רע.

כנגד מחשבה כזו מתייצבת הצפרדע ואומרת: אין דבר כזה. אין מושג של יום 'רגיל' בלי עבודת השם. לא קיימת "סתם ארוחת בוקר" או "סתם בילוי". לכל דבר בעולם יש מטרה ותכלית, והשם נמצא ומשגיח על כל פרט בבריאה כולה.

בלשון המדרש: "אֲנִי עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתִי אֲפִלּוּ עַל יְדֵי נָחָשׁ אֲפִלּוּ עַל יְדֵי עַקְרָב וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי צְפַרְדֵּעַ".

עת לדעת

מבוסס על הספר 'עת לדעת', מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

ב שבט

תק"ס

הסתלק הרב הצדיק רבי זושא (משולם זוסיא) מאניפולי, בהיותו כבן שבעים ושבע.

רבי זושא היה מגדולי תלמידיו של המגיד ממזריטש, ואף נטמן לידו באניפולי. היה גם קרוב לאדמו"ר הזקן, שאמר שהוא "למדן אמיתי" - כי כשהיה לומד משהו ולא מבין אותו, היה רבי זושא בוכה ואליהו הנביא או בעל ההלכה מתגלים אליו ומסבירים לו. לפני הדפסת ספר התניא לראשונה, שלח אדמו"ר הזקן שליח לרבי זושא לקבל את הסכמתו להדפסת הספר.

ג שבט

תקצ"ז

הודפס לראשונה הספר "תורה אור", עם מאמרי אדמו"ר הזקן לפי סדר פרשיות התורה על חומשים בראשית ושמות. הספר הודפס בבית דפוס בעיר קאפוסט, ביוזמת אדמו"ר הצמח צדק. לאחר מכן סגרו השלטונות את בית הדפוס ולא התירו להדפיס שוב את הספר. החלק השני של הספר, על החומשים ויקרא-דברים, הודפס כעבור אחת עשרה שנים בשם אחר - "לקוטי תורה", בבית דפוס בעיר ז'יטומיר.

תש"ל

בהתוועדות בשבת פרשת וארא, הרבי הכריז על סיום הכתיבה וההכנסה של ספר התורה לקבלת פני משיח, שכתיבתו החלה כעשרים ושמונה שנים קודם לכן.

ה שבט

תרפ"ג

הרבי נוסע לפגוש בפעם הראשונה את אדמו"ר הריי"צ, ברוסטוב. יש מקום לשער כי כבר אז חשב אדמו"ר הריי"צ לקחת את הרבי כחתן לבתו, הרבנית חיה מושקא. הפגישה הראשונה בין הרבי והרבנית התקיימה בחודש תמוז באותה שנה, וכעבור שנה באה הרבנית חנה, אימו של הרבי, לראות את כלתה לעתיד כאשר אדמו"ר הריי"צ ומשפחתו עברו ללנינגרד.

בשבת פרשת בוא, י' שבט, הרבי שומע בפעם הראשונה מאמר חסידות מפי אדמו"ר הריי"צ. זהו המאמר "ויהי בעצם היום הזה", שעליו מבוסס המאמר "באתי לגני".

ו שבט

תקע"א

חתונת הרבנית דבורה לאה, בתו של אדמו"ר האמצעי, עם הרב הקדוש רבי יעקב ישראל טברסקי מצ'רקס, בנו של הרב הצדיק רבי מרדכי מצ'רנוביל ונכדו (מצד אימו) של הרב הצדיק רבי אהרן מקרלין.

מסופר כי אדמו"ר הזקן ייעד את רבי יעקב ישראל כחתן לנכדתו דבורה לאה עוד בהיותו של החתן תינוק בעריסה.

החתונה התקיימה בליאדי, ואדמו"ר הזקן - סבה של הכלה - השתתף בחתונה ואמר מאמר חסידות על הפסוק "שיר השירים אשר לשלמה".

חתנם של הרבנית דבורה לאה ורבי יעקב ישראל היה הרב הקדוש הריי"צ מאוורוטש, בנו של אדמו"ר הצמח צדק (בן דודה של הכלה) - שהיה סבו של אדמו"ר הריי"צ מצד אימו.

ז שבט

תרפ"ו

נפטר דודו של הרבי (אח של אביו), הרב הגאון החסיד ר' שלום שלמה שניאורסון. כיהן כרב ואב בית דין בשיראקא שבמחוז חרסון. בשנת תרפ"ה עלה לארץ ישראל והשתקע בירושלים, וכעבור פחות משנה נפטר ונטמן בחלקת חב"ד בהר הזיתים בירושלים. אשתו, מרת רחל, הייתה בתו של הגאון החסיד המפורסם רבי דוד צבי חן (הרד"צ), רבה של צ'רניגוב.

עצות להפחתת בעיות דיבור: גמגום, חיתוך דיבור לקוי וקושי בהתבטאות

כותב במכתבו אליי אודות חיתוך הדיבור שלו, שדורש הטבה.

וצריך להתייעץ עם רופא מומחה במקצוע, מכיוון שכמה טיפולים חדשים חידשו בזמן האחרון, המועילים בכגון דא [במצבים כאלה].

וכיוון שלרובא דרובא [ברוב המקרים] הרי זה קשור גם כן עם כוח המחשבה [הקושי בדיבור נובע ממחשבות מסוימות], הנה הפתרון הוא לנסות לעקוף את הבעיה מלכתחילה ולהימנע מאותן מחשבות. ולכן, ככל שימעט בשימת לב לאופן דיבורו, ולא יתרגש מזה שלעת עתה [שנכון לעכשיו] צורת הדיבור שלו אינו כדבעי [כמו שצריך], יתווסף בהצלחת הטיפול ויוסיף בהטבת המצב.

(אגרות קודש, כרך יד, אגרת ה'לז)

כותב במכתבו אליי אודות המיחוש [הלקות] שלו, גמגום בדיבור, וכן כותב אשר כבר שאל דעת רופא בעניין וזה לא הועיל לו.

ולפלא קצת הדבר, שהרי רופאים מומחים במקצוע זה יש להם כמה דרכים ואופני טיפול, ובטח ימצאו גם את הטיפול המתאים בשבילו. ולכן כדאי שימשיך את הטיפול הרפואי המקצועי בבעיה.

ועליי להוסיף על כך, ועיקר הוא [זו הוספה חשובה ועיקרית], אשר בכלל [בדרך כלל] תלוי הוא [הגמגום] (במידה [רבה] חשובה על כל פנים [לפחות]) בביטחון עצמו [עצמי] ובמצב העצבים.

שלכן, העצה היעוצה [שאני מייעץ לך] בכל אופן [בכל מקרה], אפילו כשעושים איזה [כל מיני] טיפולים, היא שיתחזק האדם במידת [בתכונת] הביטחון בהשם - שהיא יסוד אמונתנו, ביטחון בהשם יתברך, שהוא בורא העולם ומנהיגו, ומשגיח בהשגחה פרטית על כל אחד ואחד, ועצם הטוב הוא [והוא הטוב המושלם].

שמזה מובן, בלשון נְעִים זמירות ישראל [דוד המלך בתהלים]: "השם לי - לא אירא". שזהו [ההכרה הזו] שוללת את הבושת [הבושה] מפני בני אדם שבסביבתם הוא נמצא.

ויש לי תקווה חזקה אשר השם יתברך ינחהו בטוב [בצורה נכונה] לפניו. וככל שיוחקק [שייחקק] עוד בהבנתו שהוא עומד לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, יתמעט החשש שלו מפני מה שיאמרו האנשים העומדים אצלו [לידו] על אופן [צורת] דיבורו - ואז יוטב הדיבור בדרך ממילא, ובפרט ביחד עם הטיפול.

כן להוסיף שיש עוד נקודה בנושא האמור. והוא, שכשבא לתיבה [לומר מילה מסוימת] וחושש שלא יוכל לבטאה בסדר, לא יילחם עם עצמו לבטא תיבה זו דווקא, כי אם יחליפנה בביטוי אחר וכיוצא בזה.

(אגרות קודש, כרך יט, אגרת ז'קעג)

הביאור מופיע בגופן כזה. מילים שעוזרות לשטף הקריאה הכנסנו ללא סוגריים, מילים שמבארות מושגים או מילים - מופיעות בתוך סוגריים.

כותב במכתבו אליי על דבר הקישויים [על הקשיים] שיש לו בדיבורו.

והנה, בדרך כלל בא זה כתוצאה ממצב העצבים [ממצבי מתח, מועקה וחרדה].

לכן, כדאי שישאל דעת רופא מומחה בזה, ולמלא אחר הוראותיו.

ומהנ"ל [מכך שהקושי בדיבור הוא תוצאה מהמצב הנפשי] מובן גם שלצד הטיפול הרפואי, ככל שיתחזק בביטחונו בבורא העולם ומנהיגו, ובכך אשר משגיח הוא על כל אחד בהשגחה פרטית - ולכן אין מקום לדאגה והתרגשות, שהרי השם ניצב עליו ושומר עליו, והשם הוא עצם הטוב [הטוב המושלם] שמטבע הטוב להיטיב [ותכונתו של הטוב היא לעשות טוב] - יתמעטו ההתרגשות והפחד שהוא חש, ועל ידי זה גם יוטב אופן דיבורו.

כן, מהעצות הטכניות לזה הוא גם כן, שבאם [אם הוא] מרגיש שתיבה בה עומד [מילה אותה הוא רוצה לומר], קשה עליו לבטאה - לא ירצה לכפות על עצמו לבטאה דווקא עתה. כי אם [אלא במקום להתעקש לומר את אותה מילה שבה 'נתקעים'] ינסח את המשפט בצורה שונה ויתחיל לדבר מהתיבה או שתיים שלפניה, או שידבר בעניין [בנושא] אחר - וכשנשמטים מהמתיחות, אז בדרך ממילא חלה הטבה וקל יותר לבטא את המילה שאותה מתקשים להגות.

(אגרות קודש, כרך יח, אגרת ו'תקצד)

כותבת במכתבה אליי על מצבה בנוגע לדיבור, שהיא נוטה לגמגם ומתקשה להתבטא.

לפעמים הכי [לעתים] קרובות קורה זה מפני מאורע שהיה קשור בעצבים ומתיחותם. שלכן, נוסף על מילוי הוראת הרופאים שתשאל בעצתם, תתחזק בביטחונה בהשם יתברך, המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית - ואז כשתבין ותפנים זאת, זה יסייע בפתרון הבעיה. כי הרי נאמר: "השם לי - לא אירא", ולכן מי שחש שהשם משגיח עליו ומלווה אותו איננו חושש וחרד. וכשתתמעט מידת היראה [תחושת הפחד], בדרך ממילא יתמעט גם הגמגום.

ועוד אחת מהעצות בזה היא שכשנתקלת במילה שמגמגמה [שאותה היא מתקשה לבטא בלי לגמגם], לא תתעקש לבטא דווקא מילה זו, אלא תשתדל להחליפה במילה אחרת, ומה טוב - לעשות הפוגה קלה ולחזור לדבר לאחרי איזה [מספר] שניות, כשתעבור המתיחות.

(אגרות קודש, כרך כב, אגרת ח'שעא)

כותב במכתבו אליי על דִבר בתו הצעירה, שהתחילה פתאום לגמגם.

הנה בטח שאלו עצת רופא מומחה למקצוע זה. אף שבכלל [למרות שבאופן כללי] אין מה להתפעל [לא צריך להתרגש יותר מדי מהופעת הגמגום באופן פתאומי], ויש לחקור ולברר מה גרם לכך וזה יסייע לפתרון הבעיה.

כי קרוב הדבר [סביר להניח] שאירע לה איזה פחד פתאומי, וזה מה שגרם להופעת הגמגום. וכאשר יבררו את סיבת הפחד ויגלו מה קרה, ויבארו [יסבירו] לה שאין לזה מקור [שאין סיבה לבעתה], הנה לאט לאט יעבור הגמגום.

ואולי כדאי להחליף את החדר בו לנה [להעביר אותה לישון בחדר אחר], כי ייתכן שהפחד הפתאומי הופיע בגלל סיוטי לילה באותו חדר. וכן כדאי לבדוק את המזוזות בכל דירתו שיהיו כשרות. והשם יתברך יצליחו שיוכל לבשר טוב שחזרה בתם לאיתנה.

(אגרות קודש, כרך ו, אגרת א'תשו)

שיעורי תורה

הרבי תבע מכולם ומחסידי חב"ד במיוחד לקבוע שיעורי לימוד תורה יומיים, בנגלה ובחסידות • הרבי מגלה עניין רב ומעורה בתוכן שיעורי התורה של מר זלמן שזר עצמו ושל אלה הנלמדים בחוג ללימוד חסידות שהקים • שיעורי תורה לנשים, שיעור בין הבעל לאשתו, שיעור בחומש עם רש"י ושיעור בקיצור-שולחן-ערוך

"בוודאי יש לו שיעורים בנגלה ובחסידות, נוסף על שיעורים הנלמדים ברבים שמשתתף בהם" - כך כותב הרבי בט' באלול תשי"ז[1] למי שנודע אחר-כך כצייר החסידי המפורסם ר' זלמן קליינמאן.

בקשה זו, אגב, לא הייתה ייחודית, אלא חזרה על עצמה מכל אחד ואחד מהחסידים. הנה מכתב שכותב הרבי לחסיד הרה"ח ר' חיים-שמריהו גוראריה מתל-אביב בו' בכסלו תשי"ד[2]:

והשם יתברך יזכהו, אשר יכתוב, מזמן לזמן על-כל-פנים, בנוגע לשיעוריו בתורת הנגלה ובתורת החסידות, כי הרי סוף-סוף זהו כל האדם את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור, כפי שנתבאר על-ידי נשיאינו רבותינו הקדושים זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אז מען דארף פשוט אליין לערנען [=שעל כל אחד ללמוד, כפשוטו, בעצמו] ולא לצאת [=ידי חובה] במה שהשני לומד, והחובה ללמוד הן תורת הנגלה והן תורת החסידות - נוסף על שאר העניינים של עבודה וגמילות חסדים.

מגידי שיעור מתחלפים

בשנת תש"י כותב הרבי[3] לאחד החסידים: "בעניין הלימוד ברבים, הנה, לפי-עניות דעתי, טוב, שעל-כל-פנים פעם אחת בשבוע ילמוד אחד בקול והשאר ישמעו [=יקשיבו] ושקו"ט [=וישאו ויתנו] בזה. ואם מתאים לפי תנאי אישיהם, ואין חששא [=חשש] לבייש את מי [=שאינו מסוגל למסור שיעור] כו', זאל מען זיך בייטען [=יתחלפו] בזה".

עצת היצר

כאשר נשאל הרבי על-ידי אחד מחשובי החסידים - הרה"ח ר' יעקב יוסף גורקוב - אם מותר להפחית מזמן ה'קביעות עיתים' בשביל אסיפת כספים (לטובת המוסדות), השיב לו הרבי[4]:

הנה לא ביאר אם זהו קביעות-עיתים ביחיד או ברבים (שאז מחליש גם את האחרים), ובכל אופן יש לשער שעל-פי רוב אין זה אלא דמיון שמרמה היצר אז מ'דארף פארבייגען [=שצריך לוותר], ואם באמת מוכרח הוא, הרי יכול להשלים בשעוריו בליל ה'.

מה עם 'חומש עם רש"י'?

כשהחל הרה"ח ר' שרגא-פייבל רימלר, מראשוני תלמידי תומכי-תמימים בארצות-הברית, לכהן כרב קהילה בברייטן-ביטש בברוקלין, בשנת תשל"א, קבע בבית-הכנסת שיעורי-תורה מסודרים. בבוקר לימד משניות ושיעורים נוספים התקיימו בין מנחה למעריב; ארבעה ימים בשבוע למדו 'עין יעקב' ויום אחד קיצור-שולחן-ערוך.

לימים סופר[5] כי כשדיווח על כך לרבי בכתב, אמר לו הרבי: "ומה בקשר ללימוד חומש עם רש"י?". שאל הרב רימלר את הרבי: "מתי יש זמן לכך?". הרבי ענה מייד: "בימי שני וחמישי ובשבתות" (שהם ימי הקריאה בתורה). הרב רימלר הוסיף, כמובן, גם את לימוד חומש עם רש"י לרשימת השיעורים.

1. אגרות-קודש כרך טו עמ' שצה.
2. 'נלכה באורחותיו' עמ' 107.
3. אגרות-קודש כרך ג עמ' רצ.
4. אגרות-קודש כרך ג, עמ' שנד.
5. 'כפר חב"ד' גליון 826 עמ' 50.

"שניים אוחזין" לפי מאמר הצמח-צדק

גם מאישי ציבור רבים לא נמנע הרבי לתבוע לקיים שיעורי תורה בנגלה ובחסידות. כך למשל פורסם על נקודות מה'יחידות' שזכה לה מר זלמן שזר בשנת תשכ"ו[6]:

"שזר הודיע בשמחה שהוא שומר את השיעורים שאמר לו הרבי ללמוד כשביקר בפעם האחרונה, בנגלה ובחסידות, ופירט את שמות הלומדים איתו... וכן שרצה בעצמו ללכת למקום שיש בו קביעות ללימוד חסידות... עכשיו בונים "בית הנשיא" חדש, ומיקומו בדיוק מול בית-כנסת שיש בו קביעות ללימוד חסידות...".

בשנת תשט"ז שיגר הרבי איגרת למר שזר ובה הוא כותב לו בין השאר[7]:

שמחתי להיוודע מהרב בנימין-אליהו גורודצקי שי' שכבודו משתתף בשיעור ברבים במסכת בבא-מציעא, ובטח ידוע לכ' מהוראתי בראשית השנה - לתחילת זמן הלימודים בישיבות חב"ד שילמדו מסכתא זו עם תוספת - חידושים של כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל הצמח צדק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע - בנגלה, וגם מאמר שלו להתחלת המסכתא ומאמר לסיומה. וצויתי לשלוח לכ' בחבילה בפני-עצמה ג' טופסים ממסכתא זו. וכמובן אשר הראשונה היא בשביל כ' והשנייה בשביל ראש חבורת הלומדים והג' בשביל לומד השיעור, והנני מטריח את כ' במסירתם, כי תקוותי כי מתוך כך תהיה לו האפשריות ובוודאי האותיות היוצאות מן הלב להסביר להם עניין שניים אוחזין בטלית על-פי הנקודות במאמר הצמח-צדק הנדפס בהוספה.

ועוד בענייני הלימוד של שזר. בשנת תש"כ פנה מר שזר במברק לרבי ושאל מה ללמוד בחוג שהקים ללימוד חסידות. זאת לאחר שכבר סיימו פעם אחת ללמוד את ספר התניא. הרבי השיב במכתב מהיר דחוף ("ולא במברק, כדי שיהיה ברור יותר, וחושבני שההבדל בימים אחדים לא מעלה ולא מוריד")[8]:

לדעתי, מהנכון שימשיכו בלימוד ספר תורה-אור, ומהטעמים שבזה גם זה שהמקריא או המרצה לפני החוג ימצא ביאורים על המאמרים שבספר תורה-אור, בפרט הראשונים, בספר תורת-חיים לאדמו"ר האמצעי, ועל חלק מהמאמרים גם בספר אור-התורה לאדמו"ר הצמח-צדק לקו"ת לג' פרשיות, וכמובא בהערות וציונים בסוף ספר תורה-אור, הוצאת קה"ת, הנשלח לכבודו בחבילה בפני עצמה.

שלוש שנים לאחר-מכן, בחודש כסלו תשכ"ג כותב הרבי למר שזר[9]:

נעם לי במיוחד לקרוא בסיום מכתבו שמשתתף בחלוקת ספרי רבינו הזקן, גם בתניא וגם בשולחן-ערוך, ועל פי המבואר בכמה מקומות הפסק-דין בכגון זה... המשתתף הוא כאילו למד וסיים כל הספרים.

הנהלת חשבונות ומאזן המצוות

כשנכנס ר' פנחס-מאיר (פיטר) קלמס ל'יחידות' אל הרבי בחודש טבת תשל"ז, שוחח עימו הרבי על מגוון של נושאים, ובין השאר אמר לו הרבי לפתע: "אני חפץ להעלות נושא אחר. טוב יהיה אם תקבע לך עיתים ללימוד תורה".

מר קלמס הגיב: כן, אשתדל לעשות זאת לפחות פעמיים בשבוע. בתגובה אמר הרבי: "מוטב שתקדיש לזה כמה דקות מידי יום. אין צורך לקרוא בשפת המקור, מאחר שספרים רבים כבר תורגמו לאנגלית, אך חשוב שתעשה זאת כמה דקות בכל יום... ואם תעשה זאת בגלוי, בלי לשמור זאת בסוד, תוכל לשמש דוגמה מזהירה לאחרים"[10].

בהזדמנות אחרת התייחס הרבי לסדרי הלימוד שקיבל מר קלמס על-עצמו, ואמר: "חז"ל אומרים "לעולם ילמד אדם במקום שליבו חפץ", בעיקר, "קיצור שולחן ערוך". הייתי רוצה לקבל ממך הצעות לתרגום ספרים שונים לאנגלית (סיפורים וכדומה), וכן, (מחייך) כמובן, הייתי רוצה שאנשים ילמדו חסידות... כמו כן עדיף ללמוד בקבוצה מאשר לבד... אתה כמנהל חשבונות צריך להיות ער לחשיבותה של הנהלת חשבונות במחשבת היהדות, יש להגיע למאזן מדוייק בין הצד הימני של פנקס החשבונות לבין צידו השמאלי: בין שיש הפרש של שילינג אחד או של מאה שטרלינג, הרי שהחשבון שגוי; כך גם במצוות התורה, כל התרי"ג, גדולות כקטנות - אם זונחים אחת מהן, המאזן לא יעלה יפה"[11].

6. 'נשיא וחסיד' עמ' 258.
7. שם עמ' 415.
8. שם עמ' 448.
9. שם עמ' 468.
10. 'עצת הרבי תנחני' עמ' 79.
11. שם עמ' 11.

>>> המשך בעמוד 31

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' **מנחם מענדל הכהן** ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת **גאלדא** בת הרה"ת מרדכי יחמיאל חיים לימא ע"ה

ב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי
יְהוָה: וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי
יְהוָה: וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וַאֲמַר לֵהּ אֲנָא יְיָ:
ג וָאֵרָא אֶל־אַבְרָהָם אֶל־יִצְחָק וְאֶל־יַעֲקֹב בְּאֵל
שַׁדָּי וּשְׁמִי יְהוָה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם: וְאִתְגְּלִיתִי
אֶל־אַבְרָהָם אֶל־יִצְחָק וְאֶל־יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי
יְהוָה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם: וְאִתְגְּלִיתִי לַאֲבָרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּשְׁמִי יְיָ לָא הוֹדָעִית
לְהוֹן: ד וְגַם הֲקִמְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת
לָהֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן אֵת אֶרֶץ מְגֻרֵיהֶם אֲשֶׁר־
גָּרוּ בָהּ: וְגַם הֲקִמְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת לָהֶם
אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן אֵת אֶרֶץ מְגֻרֵיהֶם אֲשֶׁר־גָּרוּ בָהּ:
וְאַף אֲנִקִימִית יָת קְיָמִי עִמְּהוֹן לְמִתַּן לְהוֹן יָת
אַרְעָא דִכְנָעַן יָת אַרְעָא תּוֹתָבוּתְהוֹן דְּאִתּוֹתָבוּ
בַּהּ: ה וְגַם | אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת־נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבִדִים אֹתָם וָאֶזְכֹּר אֶת־בְּרִיתִי:
וְגַם | אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת־נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
מִצְרַיִם מַעֲבִדִים אֹתָם וָאֶזְכֹּר אֶת־בְּרִיתִי: וַאֲף
קֳדָמַי שְׁמִיעַ יָת קְבִילַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי מִצְרָאֵי
מַפְלְחִין בְּהוֹן וְדָכִירְנָא יָת קְיָמִי: ו לָכֵן אֱמֹר
לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת
סִבְלֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם
וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבִשְׁפָטִים גְּדֹלִים:
לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
מִתַּחַת סִבְלֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם
וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבִשְׁפָטִים גְּדֹלִים:
בְּכֵן אֱמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנָא יְיָ וְאַפֵּיק יָתְכוֹן מִגּוֹ
דְּחוֹק פָּלְחַן מִצְרָאֵי וֶאֱשֵׁיזֵב יָתְכוֹן מִפָּלְחָנְהוֹן
וְאֶפְרוֹק יָתְכוֹן בִּדְרָעָא מְרָמָא וּבְדִינִין רַבְרְבִין:
ז וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם
מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרָיִם: וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם
וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלָהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרָיִם:
וְאֶקְרִיב יָתְכוֹן קֳדָמַי לְעַמָּא וְאֶהֱוֵי לְכוֹן לֶאֱלָהּ
וְתִתְּעוֹן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהְכוֹן דְּאַפֵּיק יָתְכוֹן מִגּוֹ
דְּחוֹק פָּלְחַן מִצְרָיִם: ח וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָתֵת אֹתָהּ
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְנָתַתִּי אֹתָהּ לָכֶם
מוֹרָשָׁה אֲנִי יְהוָה: וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב וְנָתַתִּי אֹתָהּ לָכֶם מוֹרָשָׁה אֲנִי יְהוָה:
וְאָעֵיל יָתְכוֹן לְאַרְעָא דִי קַיֵּמִית בְּמֵימְרִי לְמִתַּן
יָתַהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְאֶתֵּן יָתַהּ לְכוֹן
יְרָתָא אֲנָא יְיָ: ט וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה
קָשָׁה: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ
אֶל־מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה: וּמַלִּיל מֹשֶׁה
כֵּן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא קַבִּילוּ מִן מֹשֶׁה מִמַּעְיַק
רוּחָא וּמִפָּלְחָנָא דַּהֲוָה קָשְׁיָא עֲלֵיהוֹן: פ י וַיְדַבֵּר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר: וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: יא בֹּא דַבֵּר
אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְיַשַּׁלַּח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
מֵאַרְצוֹ: בֹּא דַבֵּר אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְיַשַּׁלַּח
אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵהּ: עוּל מַלֵּיל לְוָת פַּרְעֹה
מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וִישַׁלַּח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵהּ:
יב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה לֵאמֹר הֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
לֹא־שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַּרְעֹה וַאֲנִי עֲרַל
שְׂפָתָיִם: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה לֵאמֹר הֵן
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמָעֵנִי פַּרְעֹה
וַאֲנִי עֲרַל שְׂפָתָיִם: וּמַלִּיל מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לְמֵימָר
הָא בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא קַבִּילוּ מִנִּי וְאֵכְדֵּין יְקַבֵּל מִנִּי
פַּרְעֹה וַאֲנָא יַקִּיר מַמְלָל: פ יג וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וַיְצַוֵּם אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל־
פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן

וַיְצַוֵּם אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם
לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וּמַלְיל יְיָ
עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן וּפַקֵּדנּוּן לָוָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּלְוָת פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם לְאַפָּקָא יָת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם: ס

שני י״ד אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵית־אֲבֹתָם בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר
יִשְׂרָאֵל חֲנוֹךְ וּפַלּוּא חֶצְרֹן וְכַרְמִי אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
רְאוּבֵן: אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵית־אֲבֹתָם בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר
יִשְׂרָאֵל חֲנוֹךְ וּפַלּוּא חֶצְרֹן וְכַרְמִי אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
רְאוּבֵן: אִלֵּין רֵישֵׁי בֵית אֲבָהָתְהוֹן בְּנֵי רְאוּבֵן
בּוּכְרָא דְיִשְׂרָאֵל חֲנוֹךְ וּפַלּוּא חֶצְרוֹן וְכַרְמִי אִלֵּין
זַרְעַיַּת רְאוּבֵן: ס וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֹהַד
וְיָכִין וְצֹחַר וְשָׁאוּל בֶּן־הַכְּנַעֲנִית אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
שִׁמְעוֹן: וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֹהַד וְיָכִין וְצֹחַר
וְשָׁאוּל בֶּן־הַכְּנַעֲנִית אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת שִׁמְעוֹן: וּבְנֵי
שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאֹהַד וְיָכִין וְצֹחַר וְשָׁאוּל בַּר
כְּנַעֲנִיְתָא אִלֵּין זַרְעַיַּת שִׁמְעוֹן: ס וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
בְּנֵי־לֵוִי לְתֹלְדֹתָם גֵּרְשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי וּשְׁנֵי חַיֵּי
לֵוִי שֶׁבַע וּשְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
בְּנֵי־לֵוִי לְתֹלְדֹתָם גֵּרְשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי וּשְׁנֵי חַיֵּי לֵוִי
שֶׁבַע וּשְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה: וְאִלֵּין שְׁמָהַת בְּנֵי לֵוִי
לְתוּלְדָתְהוֹן גֵּרְשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי וּשְׁנֵי חַיֵּי לֵוִי
מְאָה וּתְלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין: י בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לִבְנִי
וְשִׁמְעִי לְמִשְׁפְּחֹתָם: בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לִבְנִי וְשִׁמְעִי
לְמִשְׁפְּחֹתָם: בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לִבְנִי וְשִׁמְעִי לְזַרְעַיָּתְהוֹן:
יח וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל וּשְׁנֵי
חַיֵּי קְהָת שָׁלֹשׁ וּשְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה: וּבְנֵי קְהָת
עַמְרָם וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל וּשְׁנֵי חַיֵּי קְהָת שָׁלֹשׁ
וּשְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה: וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם וְיִצְהָר
וְחֶבְרוֹן וְעַזִּיאֵל וּשְׁנֵי חַיֵּי קְהָת מְאָה וּתְלָתִין וּתְלַת
שְׁנִין: יט וּבְנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
הַלֵּוִי לְתֹלְדֹתָם: וּבְנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי אֵלֶּה
מִשְׁפְּחֹת הַלֵּוִי לְתֹלְדֹתָם: וּבְנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי
אִלֵּין זַרְעַיַּת לֵוִי לְתוּלְדָתְהוֹן: כ וַיִּקַּח עַמְרָם

אֶת־יוֹכֶבֶד דֹּדָתוֹ לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־אַהֲרֹן
וְאֶת־מֹשֶׁה וּשְׁנֵי חַיֵּי עַמְרָם שֶׁבַע וּשְׁלֹשִׁים וּמְאַת
שָׁנָה: וַיִּקַּח עַמְרָם אֶת־יוֹכֶבֶד דֹּדָתוֹ לוֹ לְאִשָּׁה
וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־מֹשֶׁה וּשְׁנֵי חַיֵּי עַמְרָם
שֶׁבַע וּשְׁלֹשִׁים וּמְאַת שָׁנָה: וּנְסִיב עַמְרָם יָת יוֹכֶבֶד
אַחַת אֲבוּהִי לֵהּ לְאִנְתּוּ וִילִידַת לֵהּ יָת אַהֲרֹן וְיָת
מֹשֶׁה וּשְׁנֵי חַיֵּי עַמְרָם מְאָה וּתְלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין:
כא וּבְנֵי יִצְהָר קֹרַח וָנֶפֶג וְזִכְרִי: וּבְנֵי יִצְהָר קֹרַח
וָנֶפֶג וְזִכְרִי: וּבְנֵי יִצְהָר קֹרַח וָנֶפֶג וְזִכְרִי: כב וּבְנֵי
עֻזִּיאֵל מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן וְסִתְרִי: וּבְנֵי עֻזִּיאֵל
מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן וְסִתְרִי: וּבְנֵי עֻזִּיאֵל מִישָׁאֵל
וְאֶלְצָפָן וְסִתְרִי: כג וַיִּקַּח אַהֲרֹן אֶת־אֱלִישֶׁבַע בַּת־
עַמִּינָדָב אֲחוֹת נַחְשׁוֹן לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־
נָדָב וְאֶת־אֲבִיהוּא אֶת־אֶלְעָזָר וְאֶת־אִיתָמָר:
וַיְקַח אַהֲרֹן אֶת־אֱלִישֶׁבַע בַּת־עַמִּינָדָב אֲחוֹת נַחְשׁוֹן
לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־נָדָב וְאֶת־אֲבִיהוּא אֶת־
אֶלְעָזָר וְאֶת־אִיתָמָר: וּנְסִיב אַהֲרֹן יָת אֱלִישֶׁבַע בַּת
עַמִּינָדָב אֲחָתֵהּ דְּנַחְשׁוֹן לֵהּ לְאִנְתּוּ וִילִידַת לֵהּ יָת
נָדָב וְיָת אֲבִיהוּא יָת אֶלְעָזָר וְיָת אִיתָמָר: כד וּבְנֵי
קֹרַח אַסִּיר וְאֶלְקָנָה וַאֲבִיאָסָף אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
הַקָּרְחִי: וּבְנֵי קֹרַח אַסִּיר וְאֶלְקָנָה וַאֲבִיאָסָף אֵלֶּה
מִשְׁפְּחֹת הַקָּרְחִי: וּבְנֵי קֹרַח אַסִּיר וְאֶלְקָנָה
וַאֲבִיאָסָף אִלֵּין זַרְעַיַּת קֹרַח: כה וְאֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן
לָקַח־לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאֵל לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ
אֶת־פִּינְחָס אֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם
לְמִשְׁפְּחֹתָם: וְאֶלְעָזָר בַּר־אַהֲרֹן לָקַח־לוֹ מִבְּנָוֹת
פּוּטִיאֵל לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־פִּינְחָס אֵלֶּה
רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם לְמִשְׁפְּחֹתָם: וְאֶלְעָזָר בַּר
אַהֲרֹן נְסִיב לֵהּ מִבְּנַת פּוּטִיאֵל לֵהּ לְאִנְתּוּ וִילִידַת
לֵהּ יָת פִּינְחָס אִלֵּין רֵישֵׁי אֲבָהַת לֵיוָאֵי
לְזַרְעַיָּתְהוֹן: כו הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר
יְהוָה לָהֶם הוֹצִיאוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם עַל־צִבְאֹתָם: הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר
אָמַר יְהוָה לָהֶם הוֹצִיאוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם עַל־צִבְאֹתָם: הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה דִּי אֲמַר יְיָ
לְהוֹן אַפִּיקוּ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַל
חֵילֵיהוֹן: כו הֵם הַמְדַבְּרִים אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־
מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם הוּא
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: הֵם הַמְדַבְּרִים אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־
מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: אִנּוּן דְּמַלִּלִין עִם פַּרְעֹה מַלְכָּא
דְמִצְרַיִם לְאַפָּקָא יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: כח וַיְהִי בְּיוֹם דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְהִי בְּיוֹם דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה
בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם: ס

שלישי כט וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה
דַּבֵּר אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי
דֹבֵר אֵלֶיךָ: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲנִי
יְהוָה דַּבֵּר אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֵת כָּל־אֲשֶׁר
אֲנִי דֹבֵר אֵלֶיךָ: וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר אֲנָא
יְיָ מַלֵּל עִם פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם יָת כָּל דִּי אֲנָא
מְמַלֵּיל עִמָּךְ: ל וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה הֵן אֲנִי
עֲרַל שְׂפָתַיִם וְאֵיךְ יִשְׁמַע אֵלַי פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה הֵן אֲנִי עֲרַל שְׂפָתַיִם וְאֵיךְ יִשְׁמַע
אֵלַי פַּרְעֹה: וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ הָא אֲנָא יַקִּיר
מִמְלָל וְאֵכְדֵּין יְקַבֵּל מִנִּי פַּרְעֹה: פ א וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה רְאֵה נְתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפַרְעֹה וְאַהֲרֹן
אָחִיךָ יִהְיֶה נְבִיאֶךָ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רְאֵה
נְתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפַרְעֹה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ יִהְיֶה נְבִיאֶךָ:
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה חֲזֵי מַנִּיתָךְ רַב לְפַרְעֹה וַאֲהָרֹן
אָחוּךְ יְהֵי מְתַרְגְּמָנָךְ: ב אַתָּה תְדַבֵּר אֵת כָּל־
אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָּ וְאַהֲרֹן אָחִיךָ יְדַבֵּר אֶל־פַּרְעֹה
וְשִׁלַּח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ: אַתְּ תְּמַלֵּל יָת כָּל
דִּי אֲפַקְּדָנָךְ וְאַהֲרֹן אָחוּךְ יְמַלֵּל עִם פַּרְעֹה וִישַׁלַּח
יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵהּ: ג וַאֲנִי אַקְשֶׁה אֶת־לֵב

פַּרְעֹה וְהִרְבֵּיתִי אֶת־אֹתֹתַי וְאֶת־מוֹפְתַי בְּאֶרֶץ
מִצְרָיִם: וַאֲנִי אַקְשֵׁה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְהִרְבֵּיתִי
אֶת־אֹתֹתַי וְאֶת־מוֹפְתַי בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם: וַאֲנָא אַקְשֵׁי
יָת לִבָּא דְפַרְעֹה וְאַסְגֵּיתִי יָת אָתְוָתַי וְיָת מוֹפְתַי
בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם: ד וְלֹא־יִשְׁמַע אֲלֵכֶם פַּרְעֹה
וְנָתַתִּי אֶת־יָדִי בְּמִצְרָיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת־צִבְאֹתַי
אֶת־עַמִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בִּשְׁפָטִים
גְּדֹלִים: וְלָא־יִשְׁמַע אֲלֵכֶם פַּרְעֹה וְנָתַתִּי אֶת־יָדִי
בְּמִצְרָיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת־צִבְאֹתַי אֶת־עַמִּי בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא מִצְרַיִם בִּשְׁפָטִין גְּדִילִין: וְלָא יְקַבֵּל
מִנְּכוֹן פַּרְעֹה וְאֶתֵּן יָת מָחַת גְּבֵרְתִּי בְּמִצְרָיִם
וַאֲפֵיק יָת חֵילִי יָת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא
דְמִצְרַיִם בְּדִינִין רַבְרְבִין: ה וְיֵדְעוּ מִצְרַיִם כְּי־אֲנִי
יְהוָה בִּנְטֹתִי אֶת־יָדִי עַל־מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת־
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם: וְיִדְּעוּ מִצְרַיִם כְּי־אֲנָי יְהוָה
בִּנְטוֹתִי אֶת־יָדִי עַל־מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת־בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם: וְיִדְּעוּן מִצְרָיִם אֲרֵי אֲנָא יְיָ כַּד
אָרִים יָת מָחַת גְּבֵרְתִּי עַל מִצְרָיִם וַאֲפֵיק יָת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִבֵּינֵיהוֹן: ו וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֹתָם כֵּן עָשׂוּ: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם כֵּן עָשׂוּ: וַעֲבַד מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יָתְהוֹן כֵּן עֲבָדוּ: ז וּמֹשֶׁה
בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה וְאַהֲרֹן בֶּן־שָׁלֹשׁ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה
בְּדַבְּרָם אֶל־פַּרְע�ֹה: וּמֹשֶׁה בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה
וְאַהֲרֹן בֶּן־שָׁלֹשׁ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה בְּדַבְּרָם אֶל־
פַּרְעֹה: וּמֹשֶׁה בַּר תְּמָנָן שְׁנִין וְאַהֲרֹן בַּר תְּמָנָן
וּתְלָת שְׁנִין בְּמַלָּלוּתְהוֹן עִם פַּרְעֹה: פ

רביעי ח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לְמֵימַר: ט כִּי יְדַבֵּר אֲלֵכֶם פַּרְעֹה
לֵאמֹר תְּנוּ לָכֶם מוֹפֵת וְאָמַרְתָּ אֶל־אַהֲרֹן קַח
אֶת־מַטְּךָ וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי־פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין: כִּי
יְדַבֵּר אֲלֵכֶם פַּרְעֹה לֵאמֹר תְּנוּ לָכֶם מוֹפֵת וְאָמַרְתָּ
אֶל־אַהֲרֹן קַח אֶת־מַטְּךָ וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי־פַרְעֹה יְהִי

לְתַנִּין: אֲרֵי יְמַלֵּל לְוָתְכוֹן פַּרְעֹה לְמֵימַר הָבוּ לְכוֹן
אָתָא וְתֵימַר לְאַהֲרֹן סַב יָת חוּטָרָךְ וּרְמֵי קֳדָם
פַּרְעֹה יְהֵי לְתַנִּינָא׃ י וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־
פַּרְעֹה וַיַּעֲשׂוּ כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיַּשְׁלֵךְ אַהֲרֹן
אֶת־מַטֵּהוּ לִפְנֵי פַרְעֹה וְלִפְנֵי עֲבָדָיו וַיְהִי לְתַנִּין׃
וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פַּרְעֹה וַיַּעֲשׂוּ כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה וַיַּשְׁלֵךְ אַהֲרֹן אֶת־מַטֵּהוּ לִפְנֵי פַרְעֹה וְלִפְנֵי
עֲבָדָיו וַיְהִי לְתַנִּין׃ וְעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לָוָת פַּרְעֹה
וַעֲבָדוּ כֵן כְּמָא דִּפְקִיד יְיָ וּרְמָא אַהֲרֹן יָת חוּטְרֵהּ
קֳדָם פַּרְעֹה וְקֳדָם עַבְדּוֹהִי וַהֲוָה לְתַנִּינָא׃
יא וַיִּקְרָא גַּם־פַּרְעֹה לַחֲכָמִים וְלַמְכַשְּׁפִים וַיַּעֲשׂוּ
גַּם־הֵם חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלַהֲטֵיהֶם כֵּן׃ וַיִּקְרָא
גַּם־פַּרְעֹה לַחֲכָמִים וְלַמְכַשְּׁפִים וַיַּעֲשׂוּ גַּם־הֵם
חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלַהֲטֵיהֶם כֵּן׃ וּקְרָא אַף פַּרְעֹה
לְחַכִּימַיָּא וּלְחָרָשַׁיָּא וַעֲבָדוּ אַף אִנּוּן חָרָשֵׁי
מִצְרַיִם בְּלַחֲשֵׁיהוֹן כֵּן׃ יב וַיַּשְׁלִיכוּ אִישׁ מַטֵּהוּ
וַיֶּהְיוּ לְתַנִּנִם וַיִּבְלַע מַטֵּה־אַהֲרֹן אֶת־מַטֹּתָם׃
וַיַּשְׁלִיכוּ אִישׁ מַטֵּהוּ וַיֶּהְיוּ לְתַנִּנִם וַיִּבְלַע מַטֵּה־
אַהֲרֹן אֶת־מַטֹּתָם׃ וּרְמוֹ גְּבַר חוּטְרֵהּ וַהֲווֹ
לְתַנִּינַיָּא וּבְלַע חֻטָּרָא דְּאַהֲרֹן יָת חֻטְּרֵיהוֹן׃
יג וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה׃ וְיִתַּקֵּף לֵב פַּרְעֹה וְלָא שְׁמַע אֲלֵהֶם
כְּמָא דִּמְלִיל יְיָ׃ ס יד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה כָּבֵד לֵב פַּרְעֹה מֵאֵן לְשַׁלַּח הָעָם׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּבֵד לֵב פַּרְעֹה מֵאֵן לְשַׁלַּח הָעָם׃
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אִתְקַר (לפרש״קיר) לִבָּא
דְּפַרְעֹה סָרִיב לְשַׁלָּחָא עַמָּא׃ טו לֵךְ אֶל־פַּרְעֹה
בַּבֹּקֶר הִנֵּה יֹצֵא הַמַּיְמָה וְנִצַּבְתָּ לִקְרָאתוֹ
עַל־שְׂפַת הַיְאֹר וְהַמַּטֶּה אֲשֶׁר־נֶהְפַּךְ לְנָחָשׁ
תִּקַּח בְּיָדֶךָ׃ לֵךְ אֶל־פַּרְעֹה בְּצַפְרָא הָא נָפֵיק לְמַיָּא וְתִתְעַתַּד לְקֳדָמוֹתֵהּ עַל
כֵּיף נַהֲרָא וְחוּטְרָא דְּאִתְהַפִּיךְ לְחֻיָּא תִּסַּב בִּידָךְ׃
טז וְאָמַרְתָּ אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלָחַנִי
אֵלֶיךָ לֵאמֹר שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֵנִי בַּמִּדְבָּר
וְהִנֵּה לֹא־שָׁמַעְתָּ עַד־כֹּה׃ וְאֵמַרְתָּ אֵלָיו יְהוָה
אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר שַׁלַּח אֶת־עַמִּי
וְיַעַבְדֵנִי בַּמִּדְבָּר וְהִנֵּה לֹא־שָׁמַעְתָּ עַד־כֹּה׃ וְתֵימַר
לֵהּ יְיָ אֱלָהָא דֵיהוּדָאֵי שַׁלְחַנִי לְוָתָךְ לְמֵימַר שַׁלַּח
יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמַי בְּמַדְבְּרָא וְהָא לָא קַבֶּיל
עַד כְּעָן׃ יז כֹּה אָמַר יְהוָה בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אֲנִי
יְהוָה הִנֵּה אָנֹכִי מַכֶּה | בַּמַּטֶּה אֲשֶׁר־בְּיָדִי
עַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר וְנֶהֶפְכוּ לְדָם׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה הִנֵּה אָנֹכִי מַכֶּה |
בַּמַּטֶּה אֲשֶׁר־בְּיָדִי עַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר וְנֶהֶפְכוּ
לְדָם׃ כְּדֵנָן אֲמַר יְיָ בְּדָא תִּדַּע אֲרֵי אֲנָא יְיָ הָא
אֲנָא מָחֵי בְּחֻטְרָא דִּי בִידִי עַל מַיָּא דִּי בְנַהֲרָא
וְיִתְהַפְּכוּן לְדַמָּא׃ יח וְהַדָּגָה אֲשֶׁר־בַּיְאֹר תָּמוּת
וּבָאַשׁ הַיְאֹר וְנִלְאוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן־
הַיְאֹר׃ וְהַדַּגָּה אֲשֶׁר־בַּיְאֹר תָּמוּת וּבְאַשׁ הַיְאֹר
וְנִלְאוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן־הַיְאֹר׃ וְנוּנֵי דִּי
בְנַהֲרָא תְּמוּת וּסְרִי נַהֲרָא וְיִלְאוּן מִצְרָאֵי לְמִשְׁתֵּי
מַיָּא מִן נַהֲרָא׃ ס יט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר
אֶל־אַהֲרֹן קַח מַטְּךָ וּנְטֵה־יָדְךָ עַל־מֵימֵי מִצְרַיִם
עַל־נַהֲרֹתָם | עַל־יְאֹרֵיהֶם וְעַל־אַגְמֵיהֶם וְעַל
כָּל־מִקְוֵה מֵימֵיהֶם וְיִהְיוּ־דָם וְהָיָה דָם בְּכָל־
אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבָעֲצִים וּבָאֲבָנִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן קַח מַטְּךָ וּנְטֵה־יָדְךָ
עַל־מֵימֵי מִצְרַיִם עַל־נַהֲרֹתָם | עַל־יְאֹרֵיהֶם וְעַל־
אַגְמֵיהֶם וְעַל כָּל־מִקְוֵה מֵימֵיהֶם וְיִהְיוּ־דָם וְהָיָה
דָם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבָעֲצִים וּבָאֲבָנִים׃ וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה אֱמַר לְאַהֲרֹן טוֹל חֻטָּרָךְ וַאֲרֵים יָדָךְ עַל
מַיָּא דְמִצְרַיִם עַל נַהֲרֵיהוֹן עַל אֲרְתֵּיהוֹן וְעַל
אַגְמֵיהוֹן וְעַל כָּל בֵּית כְּנִישׁוּת מֵימֵיהוֹן וִיהוֹן
דָּמָא וִיהֵי דָמָא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרַיִם וּבְמָנֵי אָעָא
וּבְמָנֵי אַבְנָא׃ כ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר |

צִוָּה יְהוָה וַיֵּרֶם בַּמַּטֶּה וַיַּךְ אֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר
בַּיְאֹר לְעֵינֵי פַרְעֹה וּלְעֵינֵי עֲבָדָיו וַיֵּהָפְכוּ כָּל־
הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּיְאֹר לְדָם: וַיָּעֶשׂוּ־כֵן מַשֶּׂה וְאַהֲרֹן
כַּאֲשֶׁר ׀ צִוָּה יְהוָה וַיָּרֶם בַּמַּטֶּה וַיַּךְ אֶת־הַמַּיִם
אֲשֶׁר בַּיְאֹר לְעֵינֵי פַרְעֹה וּלְעֵינֵי עֲבָדָיו וַיֵּהָפְכוּ
כָּל־הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּיְאֹר לְדָם: וַיַּבְדּוּ כֵּן מִשֶּׂה
וְאַהֲרֹן כְּמָא דִּפְקִיד יְיָ וַאֲרִים בְּחֵטְרָא וּמְחָא יָת
מַיָּא דִּי בְנַהֲרָא לְעֵינֵי פַּרְעֹה וּלְעֵינֵי עַבְדּוֹהִי
וְאִתְהַפִּיכוּ כָּל מַיָּא דִּי בְנַהֲרָא לִדְמָא: כא וְהַדָּגָה
אֲשֶׁר־בַּיְאֹר מֵתָה וַיִּבְאַשׁ הַיְאֹר וְלֹא־יָכְלוּ
מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן־הַיְאֹר וַיְהִי הַדָּם
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וְהַדָּגָה אֲשֶׁר־בַּיְאֹר מֵתָה
וַיִּבְאַשׁ הַיְאֹר וְלֹא־יָכְלוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם
מִן־הַיְאֹר וַיְהִי הַדָּם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וְנוּנֵי דִי
בְנַהֲרָא מִיתוּ וּסְרִי נַהֲרָא וְלָא יְכִילוּ מִצְרָאֵי
לְמִשְׁתֵּי מַיָּא מִן נַהֲרָא וַהֲוָה דָמָא בְּכָל אַרְעָא
דְמִצְרָיִם: כב וַיַּעֲשׂוּ־כֵן חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלָטֵיהֶם
וַיֶּחֱזַק לֵב־פַּרְעֹה וְלֹא־שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה: וַיַּעֲשׂוּ־כֵן חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלָטֵיהֶם וַיֶּחֱזַק
לֵב־פַּרְעֹה וְלֹא־שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה:
וַעֲבָדוּ כֵן חָרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלַחֲשֵׁיהוֹן וְאַתְקֵף לִבָּא
דְפַרְעֹה וְלָא קַבֵּיל מִנְּהוֹן כְּמָא דְמַלִּיל יְיָ: כג וַיִּפֶן
פַּרְעֹה וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וְלֹא־שָׁת לִבּוֹ גַּם־לָזֹאת:
וַיִּפֶן פַּרְעֹה וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וְלֹא־שָׁת לִבּוֹ גַּם־לָזֹאת:
וְאִתְפְּנִי פַרְעֹה וְעַל לְבֵיתֵהּ וְלָא שַׁוִּי לִבֵּהּ אַף
לְדָא: כד וַיַּחְפְּרוּ כָל־מִצְרַיִם סְבִיבֹת הַיְאֹר מַיִם
לִשְׁתּוֹת כִּי לֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מִמֵּימֵי הַיְאֹר:
וַיִּחְפְּרוּ כָל־מִצְרַיִם סְבִיבֹת הַיְאֹר מַיִם לִשְׁתּוֹת כִּי
לֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מִמֵּימֵי הַיְאֹר: וַחֲפָרוּ כָל מִצְרָאֵי
סַחֲרְנוּת נַהֲרָא מַיָּא לְמִשְׁתֵּי אֲרֵי לָא יְכִילוּ
לְמִשְׁתֵּי מִמַּיָּא דְנַהֲרָא: כה וַיִּמָּלֵא שִׁבְעַת יָמִים
אַחֲרֵי הַכּוֹת־יְהוָה אֶת־הַיְאֹר: וַיִּמָּלֵא שִׁבְעַת
יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת־יְהוָה אֶת־הַיְאֹר: וְאַשְׁלַם שְׁבְעַת
יוֹמִין בָּתַר דִּמְחָא יְיָ יָת נַהֲרָא: פ כו וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר
יְהוָה שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֵנִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר
יְהוָה שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֵנִי: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוּל
לְוָת פַּרְעֹה וְתֵימַר לֵהּ כִּדְנָן אֲמַר יְיָ שַׁלַּח יָת עַמִּי
וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי: כז וְאִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ הִנֵּה
אָנֹכִי נֹגֵף אֶת־כָּל־גְּבוּלְךָ בַּצְפַרְדְּעִים: וְאִם־מָאֵן
אַתָּה לְשַׁלֵּחַ הִנֵּה אָנֹכִי נֹגֵף אֶת־כָּל־גְּבוּלְךָ
בַּצְפַרְדְּעִים: וְאִם סָרִיב אַתְּ לְשַׁלָּחָא הָא אֲנָא מָחֵי
יָת כָּל תְּחוּמָךְ בְּעַרְדְּעָנְיָא: כח וְשָׁרַץ הַיְאֹר
צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ
וְעַל־מִטָּתֶךָ וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ
וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ: וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ
בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל־מִטָּתֶךָ וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ
וּבְעַמֶּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ: וּבְסַפְסָרֵי נַהֲרָא
עֲרַדְעָנַיָּא וְיִסְקוּן וְיֵעֲלוּן בְּבֵיתָךְ וּבְאִדְרוֹן בֵּית
מִשְׁכְּבָךְ וְעַל עַרְסָךְ וּבְבֵית עַבְדָּיִךְ וּבְעַמָּךְ
וּבְתַנּוּרָךְ וּבַאֲצָוָתָךְ: כט וּבְכָה וּבְעַמָּךְ וּבְכָל־
עֲבָדֶיךָ יַעֲלוּ הַצְפַרְדְּעִים: וּבְכָה וּבְעַמָּךְ וּבְכָל־
עֲבָדֶיךָ יַעֲלוּ הַצְפַרְדְּעִים: וּבָךְ וּבְעַמָּךְ וּבְכָל
עַבְדָּיִךְ יִסְקוּן עֲרַדְעָנַיָּא: א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן נְטֵה אֶת־יָדְךָ בְּמַטֶּךָ עַל־
הַנְּהָרֹת עַל־הַיְאֹרִים וְעַל־הָאֲגַמִּים וְהַעַל אֶת־
הַצְפַרְדְּעִים עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן נְטֵה אֶת־יָדְךָ בְּמַטֶּךָ עַל־
הַנְּהָרֹת עַל־הַיְאֹרִים וְעַל־הָאֲגַמִּים וְהַעַל אֶת־
הַצְפַרְדְּעִים עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
אֱמַר לְאַהֲרֹן אֲרִים יָת יְדָךְ בְּחֵטְרָךְ עַל נַהֲרָיָא עַל
אַרְתְּיָא וְעַל אַגְמָיָא וְאַסֵּיק יָת עַרְדְּעָנַיָּא עַל אַרְעָא
דְמִצְרָיִם: ב וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת־יָדוֹ עַל מֵימֵי מִצְרָיִם
וַתַּעַל הַצְּפַרְדֵּעַ וַתְּכַס אֶת־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֵּט
אַהֲרֹן אֶת־יָדוֹ עַל מֵימֵי מִצְרַיִם וַתַּעַל הַצְּפַרְדֵּעַ
וַתְּכַס אֶת־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַאֲרִים אַהֲרֹן יָת יְדֵהּ עַל
מַיָּא דְמִצְרָאֵי וּסְלִיקַת עַרְדְּעָנַיָּא וַחֲפַת יָת אַרְעָא

דְמִצְרַיִם׃ ג וַיַּעֲשׂוּ־כֵן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם וַיַּעֲלוּ
אֶת־הַצְפַרְדְּעִים עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן
הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם וַיַּעֲלוּ אֶת־הַצְפַרְדְּעִים עַל־
אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַעֲבָדוּ כֵן חָרַשֵׁיָא בְּלַחֲשֵׁיהוֹן
וְאַסִּיקוּ יָת עַרְדְּעָנְיָא עַל אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ ד וַיִּקְרָא
פַרְעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר הַעְתִּירוּ אֶל־יְהוָה
וְיָסֵר הַצְפַרְדְּעִים מִמֶּנִּי וּמֵעַמִּי וַאֲשַׁלְּחָה אֶת־
הָעָם וְיִזְבְּחוּ לַיהוָה׃ וַיִּקְרָא פַּרְעֹה לְמֹשֶׁה
וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר הַעְתִּירוּ אֶל־יְהוָה וְיָסֵר הַצְפַרְדְּעִים
מִמֶּנִּי וּמֵעַמִּי וַאֲשַׁלְּחָה אֶת־הָעָם וְיִזְבְּחוּ לַיהוָה׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה הִתְפָּאֵר עָלַי לְמָתַי ׀ אַעְתִּיר לְךָ וְלַעֲבָדֶיךָ
וּלְעַמְּךָ לְהַכְרִית הַצְפַרְדְּעִים מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ רַק
בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה הִתְפָּאֵר
עָלַי לְמָתַי ׀ אַעְתִּיר לְךָ וְלַעֲבָדֶיךָ וּלְעַמְּךָ לְהַכְרִית
הַצְפַרְדְּעִים מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ רַק בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה׃
וַאֲמַר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה שְׁאַל לָךְ גְּבוּרָא הַב לִי זְמַן
לְאִמְּתַי אֶצְלֵי עֲלָךְ וְעַל עַבְדָּךְ וְעַל עַמָּךְ לְשֵׁיצָאָה
עַרְדְּעָנְיָא מִנָּךְ וּמִבָּתָּיךְ לְחוֹד בְּנַהֲרָא תִּשְׁתָּאַרְנָה׃
ו וַיֹּאמֶר לְמָחָר וַיֹּאמֶר כִּדְבָרְךָ לְמַעַן תֵּדַע
כִּי־אֵין כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר לְמָחָר וַיֹּאמֶר
כִּדְבָרְךָ לְמַעַן תֵּדַע כִּי־אֵין כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וַאֲמַר
לְמָחָר וַאֲמַר כְּפִתְגָמָךְ בְּדִיל דְּתִדַּע אֲרֵי לֵית כַּיְיָ
אֱלָהָנָא׃
חמישי ז וְסָרוּ הַצְפַרְדְּעִים מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ וּמֵעֲבָדֶיךָ
וּמֵעַמֶּךָ רַק בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה׃ וְסָרוּ הַצְפַרְדְּעִים
מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ וּמֵעֲבָדֶיךָ וּמֵעַמֶּךָ רַק בַּיְאֹר
תִּשָּׁאַרְנָה׃ וְיִעְדּוּן עַרְדְּעָנְיָא מִנָּךְ וּמִבָּתָּיךְ
וּמֵעַבְדָּיךְ וּמֵעַמָּךְ לְחוֹד בְּנַהֲרָא יִשְׁתָּאֲרָן׃ ח וַיֵּצֵא
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מֵעִם פַּרְעֹה וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
עַל־דְּבַר הַצְפַרְדְּעִים אֲשֶׁר־שָׂם לְפַרְעֹה׃ וַיֵּצֵא
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מֵעִם פַּרְעֹה וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
עַל־דְּבַר הַצְפַרְדְּעִים אֲשֶׁר־שָׂם לְפַרְעֹה׃ וְנִפַּק
מֹשֶׁה וַאֲהַרֹן מִלְוָת פַּרְעֹה וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ עַל
עִסַּק עַרְדְּעָנְיָא דִּי שַׁוִּי לְפַרְעֹה׃ ט וַיַּעַשׂ יְהוָה
כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיָּמֻתוּ הַצְפַרְדְּעִים מִן־הַבָּתִּים
מִן־הַחֲצֵרֹת וּמִן־הַשָּׂדֹת׃ וַיַּעַשׂ יְהוָה כִּדְבַר מֹשֶׁה
וַיָּמֻתוּ הַצְפַרְדְּעִים מִן־הַבָּתִּים מִן־הַחֲצֵרֹת וּמִן־
הַשָּׂדֹת׃ וַעֲבַד יְיָ כְּפִתְגָמָא דְמֹשֶׁה וּמִיתוּ עַרְדְּעָנְיָא
מִן בָּתַּיָא מִן דָּרָתָא וּמִן חַקְלָתָא׃ י וַיִּצְבְּרוּ אֹתָם
חֳמָרִם חֳמָרִם וַתִּבְאַשׁ הָאָרֶץ׃ וַיִּצְבְּרוּ אֹתָם
חֳמָרִם חֳמָרִם וַתִּבְאַשׁ הָאָרֶץ׃ וּכְנָשׁוּ יָתְהוֹן
דְּגוֹרִין דְּגוֹרִין וּסְרִיאוּ עַל אַרְעָא׃ יא וַיַּרְא פַּרְעֹה
כִּי הָיְתָה הָרְוָחָה וְהַכְבֵּד אֶת־לִבּוֹ וְלֹא שָׁמַע
אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי הָיְתָה
הָרְוָחָה וְהַכְבֵּד אֶת־לִבּוֹ וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה׃ וַחֲזָא פַּרְעֹה אֲרֵי חֲוַת רַוְחָתָא וְיַתְּקֵר
יָת לִבֵּהּ וְלָא קַבֵּיל מִנְּהוֹן כְּמָא דְמַלִּיל יְיָ׃ ס
יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־אַהֲרֹן נְטֵה
אֶת־מַטְּךָ וְהַךְ אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ וְהָיָה לְכִנִּם
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֱמֹר
אֶל־אַהֲרֹן נְטֵה אֶת־מַטְּךָ וְהַךְ אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ
וְהָיָה לְכִנָּם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
אֲמַר לְאַהֲרֹן אֲרֵים יָת חֻטְרָךְ וּמְחָא יָת עַפְרָא
דְאַרְעָא וְיֶהֵא לְקַלְמָתָא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃
יג וַיַּעֲשׂוּ־כֵן וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת־יָדוֹ בְמַטֵּהוּ וַיַּךְ
אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ וַתְּהִי הַכִּנָּם בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה
כָּל־עֲפַר הָאָרֶץ הָיָה כִנִּים בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
וַיַּעֲשׂוּ־כֵן וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת־יָדוֹ בְמַטֵּהוּ וַיַּךְ אֶת־עֲפַר
הָאָרֶץ וַתְּהִי הַכִּנָּם בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה כָּל־עֲפַר
הָאָרֶץ הָיָה כִנִּים בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַעֲבָדוּ כֵן
וַאֲרִים אַהֲרֹן יָת יְדֵהּ בְּחֻטְרֵהּ וּמְחָא יָת עַפְרָא
דְאַרְעָא וַהֲוַת קַלְמָתָא בַּאֲנָשָׁא וּבִבְעִירָא כָּל
עַפְרָא דְאַרְעָא הֲוַת קַלְמָתָא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃
יד וַיַּעֲשׂוּ־כֵן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם לְהוֹצִיא אֶת־
הַכִּנִּים וְלֹא יָכֹלוּ וַתְּהִי הַכִּנָּם בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה׃

וַיַּעֲשׂוּ־כֵן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם לְהוֹצִיא אֶת־הַכִּנִּים
וְלֹא יָכְלוּ וַתְּהִי הַכִּנָּם בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה: וַיֹּאמְרוּ הַחַרְטֻמִּם אֶל־פַּרְעֹה אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִוא וַיֶּחֱזַק
חָרַשְׁיָא בְּלַחֲשֵׁיהוֹן לְאַפָּקָא יָת קַלְמָתָא וְלָא יְכִילוּ
וַהֲוַת קַלְמָתָא בַּאֲנָשָׁא וּבִבְעִירָא: ט וַיֹּאמְרוּ
לֵב־פַּרְעֹה וְלֹא־שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה:
וַיֹּאמְרוּ חַרְטֻמֵּי אֶל־פַּרְעֹה אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִוא וַיֶּחֱזַק לֵב־פַּרְעֹה וְלֹא־שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה: וַאֲמָרוּ חָרָשַׁיָּא לְפַרְעֹה דָּא מָחָא מִן קֳדָם
יְיָ הִיא וְאִתְפַּקַּף לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא קַבִּיל מִנְּהוֹן
כְּמָא דְמַלִּיל יְיָ: ס ט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פַרְעֹה הִנֵּה יוֹצֵא
הַמָּיְמָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה שַׁלַּח עַמִּי
וְיַעַבְדֻנִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר
וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פַרְעֹה הִנֵּה יוֹצֵא הַמָּיְמָה וְאָמַרְתָּ
אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי: וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה אֶקְדֵם בְּצַפְרָא וְאִתְעַתַּד קֳדָם פַּרְעֹה הָא
נָפֵק לְמַיָּא וְתֵימַר לֵהּ כְּדֵנָן אֲמַר יְיָ שַׁלַּח עַמִּי
וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי: י כִּי אִם־אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ אֶת־עַמִּי
הִנְנִי מַשְׁלִיחַ בְּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ וּבְעַמְּךָ וּבְבָתֶּיךָ
אֶת־הֶעָרֹב וּמָלְאוּ בָתֵּי מִצְרַיִם אֶת־הֶעָרֹב וְגַם
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־הֵם עָלֶיהָ: כִּי אִם־אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ
אֶת־עַמִּי הִנְנִי מַשְׁלִיחַ בְּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ וּבְעַמְּךָ
וּבְבָתֶּיךָ אֶת־הֶעָרֹב וּמָלְאוּ בָתֵּי מִצְרַיִם אֶת־הֶעָרֹב
וְגַם הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־הֵם עָלֶיהָ: אֲרֵי אִם לֵיתָךְ
מְשַׁלַּח יָת עַמִּי הָא אֲנָא מַשְׁלַח בָּךְ וּבְעַבְדָּיךְ
וּבְעַמָּךְ וּבְבָתָּיךְ יָת עָרוֹבָא וְיִמְלוֹן בָּתֵּי מִצְרַיִם יָת
עָרוֹבָא וְאַף אַרְעָא דְּאִנּוּן עֲלַהּ: יא וְהִפְלֵיתִי בַיּוֹם
הַהוּא אֶת־אֶרֶץ גֹּשֶׁן אֲשֶׁר עַמִּי עֹמֵד עָלֶיהָ
לְבִלְתִּי הֱיוֹת־שָׁם עָרֹב לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: וְהִפְלֵיתִי בַיּוֹם הַהוּא אֶת־אֶרֶץ גֹּשֶׁן
אֲשֶׁר עַמִּי עֹמֵד עָלֶיהָ לְבִלְתִּי הֱיוֹת־שָׁם עָרֹב לְמַעַן
תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: וְאַפְרֵשׁ בֵּיוֹמָא
הַהוּא יָת אַרְעָא דְגֹשֶׁן דְּעַמִּי קָאִים עֲלַהּ בְּדִיל
דְּלָא לְמֶהֱוֵי תַּמָּן עָרוֹבָא בְּדִיל דְּתִדַּע אֲרֵי אֲנָא יְיָ
שַׁלִּיט בְּגוֹ אַרְעָא:
יג וְשַׂמְתִּי פְדֻת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמֶּךָ לְמָחָר
יִהְיֶה הָאֹת הַזֶּה: וְשַׂמְתִּי פְדֻת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמֶּךָ
לְמָחָר יִהְיֶה הָאֹת הַזֶּה: וְאֶשְׁוֵי פוּרְקָן לְעַמִּי וְעַל
עַמָּךְ אַיְתִי מָחָא לְמָחָר יְהֵא אָתָא הָדֵין: כ וַיַּעַשׂ
יְהוָה כֵּן וַיָּבֹא עָרֹב כָּבֵד בֵּיתָה פַּרְעֹה וּבֵית
עֲבָדָיו וּבְכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם תִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ מִפְּנֵי
הֶעָרֹב: וַיַּעַשׂ יְהוָה כֵּן וַיָּבֹא עָרֹב כָּבֵד בֵּיתָה
פַּרְעֹה וּבֵית עֲבָדָיו וּבְכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם תִּשָּׁחֵת
הָאָרֶץ מִפְּנֵי הֶעָרֹב: וַעֲבַד יְיָ כֵּן וַאֲתָא עָרוֹבָא
תַּקִּיף לְבֵית פַּרְעֹה וּלְבֵית עַבְדּוֹהִי וּבְכָל אַרְעָא
דְמִצְרַיִם אִתְחַבָּלַת אַרְעָא מִן קֳדָם עָרוֹבָא:
כא וַיִּקְרָא פַרְעֹה אֶל־מֹשֶׁה וְלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר לְכוּ
זִבְחוּ לֵאלֹהֵיכֶם בָּאָרֶץ: וַיִּקְרָא פַּרְעֹה אֶל־מֹשֶׁה
וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר לְכוּ זִבְחוּ לֵאלֹהֵיכֶם בָּאָרֶץ: וּקְרָא
פַּרְעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַאֲמַר אֲזִלוּ דַּבְּחוּ קֳדָם
אֱלָהֲכוֹן בְּאַרְעָא: כב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לֹא נָכוֹן
לַעֲשׂוֹת כֵּן כִּי תוֹעֲבַת מִצְרַיִם נִזְבַּח לַיהוָה
אֱלֹהֵינוּ הֵן נִזְבַּח אֶת־תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם לְעֵינֵיהֶם
וְלֹא יִסְקְלֻנוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לָא נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן כִּי
תוֹעֲבַת מִצְרַיִם נִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ הֵן נִזְבַּח
אֶת־תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם לְעֵינֵיהֶם וְלֹא יִסְקְלֻנוּ: וַאֲמַר
מֹשֶׁה לָא תַקֵּן לְמֶעְבַּד כֵּן אֲרֵי בְעִירָא דְמִצְרָאֵי
דָּחֲלִין לֵהּ מִגֵּהּ אֲנַחְנָא נָסְבִין לְדַבָּחָא קֳדָם יְיָ
אֱלָהָנָא הָא נְדַבַּח יָת בְּעִירָא דְמִצְרָאֵי דָּחֲלִין לֵהּ
וְאִנּוּן יְהוֹן חָזָן הֲלָא יִרְגְּמִנָּא: כג דֶּרֶךְ
שְׁלֹשֶׁת יָמִים נֵלֵךְ בַּמִּדְבָּר וְזָבַחְנוּ לַיהוָה
אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר יֹאמַר אֵלֵינוּ: דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים
נֵלֵךְ בַּמִּדְבָּר וְנִזְבְּחָה קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא כְּמָא דְיֵימַר לָנָא: כד וַיֹּאמֶר
פַּרְעֹה אָנֹכִי אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וּזְבַחְתֶּם לַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם בַּמִּדְבָּר רַק הַרְחֵק לֹא־תַרְחִיקוּ לָלֶכֶת

הַעִתֵּירוּ בְּעַדִי: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אָנֹכִי אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וּזְבַחְתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם בַּמִּדְבָּר רַק הַרְחֵק לֹא־תַרְחִיקוּ לָלֶכֶת הַעְתִּירוּ בְּעַדִי: וַאֲמַר פַּרְעֹה אֲנָא אֲשַׁלַּח יָתְכוֹן וְתִדְבְּחוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן בְּמַדְבְּרָא לְחוֹד אַרְחָקָא לָא תִרְחֲקוּן לְמֵיזַל צַלוֹ אַף עָלָי: כה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי יוֹצֵא מֵעִמָּךְ וְהַעְתַּרְתִּי אֶל־יְהוָה וְסָר הֶעָרֹב מִפַּרְעֹה מֵעֲבָדָיו וּמֵעַמּוֹ מָחָר רַק אַל־יֹסֵף פַּרְעֹה הָתֵל לְבִלְתִּי שַׁלַּח אֶת־הָעָם לִזְבֹּחַ לַיהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי יוֹצֵא מֵעִמָּךְ וְהַעְתַּרְתִּי אֶל־יְהוָה וְסָר הֶעָרֹב מִפַּרְעֹה מֵעֲבָדָיו וּמֵעַמּוֹ מָחָר רַק אַל־יֹסֵף פַּרְעֹה הָתֵל לְבִלְתִּי שַׁלַּח אֶת־הָעָם לִזְבֹּחַ לַיהוָה: וַאֲמַר מֹשֶׁה הָא אֲנָא נָפֵק מֵעִמָּךְ וֶאֱצַלֵּי קֳדָם יְיָ וְיַעְדֵי עָרוֹבָא מִפַּרְעֹה מֵעַבְדּוֹהִי וּמֵעַמֵּהּ מְחָר לְחוֹד לָא יוֹסֵף פַּרְעֹה לְשַׁקָּרָא בְּדִיל דְּלָא לְשַׁלָּחָא יָת עַמָּא לְדַבָּחָא קֳדָם יְיָ: כו וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם פַּרְעֹה וַיֶּעְתַּר אֶל־יְהוָה: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה מֵעִם פַּרְעֹה וַיֶּעְתַּר אֶל־יְהוָה: וּנְפַק מֹשֶׁה מִן קֳדָם פַּרְעֹה וְצַלִּי קֳדָם יְיָ: כז וַיַּעַשׂ יְהוָה כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיָּסַר הֶעָרֹב מִפַּרְעֹה מֵעֲבָדָיו וּמֵעַמּוֹ לֹא נִשְׁאַר אֶחָד: וַיַּעַשׂ יְהוָה כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיָּסַר הֶעָרֹב מִפַּרְעֹה מֵעֲבָדָיו וּמֵעַמּוֹ לֹא נִשְׁאַר אֶחָד: וַעֲבַד יְיָ כְּפִתְגָמָא דְמֹשֶׁה וְאַעְדִּי עָרוֹבָא מִפַּרְעֹה מֵעַבְדּוֹהִי וּמֵעַמֵּהּ לָא אִשְׁתְּאַר חָד: כח וַיַּכְבֵּד פַּרְעֹה אֶת־לִבּוֹ גַּם בַּפַּעַם הַזֹּאת וְלֹא שִׁלַּח אֶת־הָעָם: וַיַּכְבֵּד פַּרְעֹה אֶת־לִבֵּהּ גַּם בַּפַּעַם הַזֹּאת וְלָא שַׁלַּח אֶת־הָעַם: וְיַקַּר פַּרְעֹה יָת לִבֵּהּ אַף בְּזִמְנָא הָדָא וְלָא שַׁלַּח יָת עַמָּא: פ א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה וְדַבַּרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֵנִי: וַאֲמַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פַּרְעֹה וְדַבַּרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלָהֵי עִבְרָאֵי שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי: ב כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ וְעוֹדְךָ מַחֲזִיק בָּם: כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ וְעוֹדְךָ מַחֲזִיק בָּם: אֲרֵי אִם סָרִיב אַתְּ לְשַׁלָּחָא וְעַד כְּעַן אַתְּ מַתְקֵף בְּהוֹן: ג הִנֵּה יַד־יְהוָה הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים בַּחֲמֹרִים בַּגְּמַלִּים בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד: הִנֵּה יַד־יְהוָה הוֹיָה בְּמִקְנָךְ אֲשֶׁר בַּשְּׁדֶה בַּסּוּסִים בַּחֲמָרִים בַּגְּמַלַּיָּא בְּתוֹרֵי וּבְעָנָא דֶּבֶר כְּבֵד מְאֹד: הָא מָחָא מִן קֳדָם יְיָ הֲוָיָא בִּבְעִירָךְ דִּבְחַקְלָא בְּסוּסָוָתָא בַּחֲמָרֵי בְּגַמְלֵי בְּתוֹרֵי וּבְעָנָא מוֹתָא תַּקִּיף לַחֲדָא: ד וְהִפְלָה יְהוָה בֵּין מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִקְנֵה מִצְרָיִם וְלֹא יָמוּת מִכָּל־לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דָּבָר: וְהַפְלֵה יְהוָה בֵּין מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִקְנֵה מִצְרָיִם וְלָא יְמוּת מִכָּל־לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דָּבָר: וְאַפְרֵשׁ יְיָ בֵּין בְּעִירָא דְיִשְׂרָאֵל וּבֵין בְּעִירָא דְמִצְרָיִם וְלָא יְמוּת מִכָּל לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִדְּעַם: ה וַיָּשֶׂם יְהוָה מוֹעֵד לֵאמֹר מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה הַדָּבָר הַזֶּה בָּאָרֶץ: וַיָּשֶׂם יְהוָה מוֹעֵד לֵאמֹר מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה הַדָּבָר הַזֶּה בָּאָרֶץ: וְשַׁוִי יְיָ זִמְנָא לְמֵימַר מְחַר יַעְבֵּד יְיָ פִּתְגָמָא הָדֵין בְּאַרְעָא: ו וַיַּעַשׂ יְהוָה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה מִמָּחֳרָת וַיָּמָת כָּל מִקְנֵה מִצְרָיִם וּמִמִּקְנֵה בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־מֵת אֶחָד: וַיַּעַשׂ יְהוָה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה מִמְּחָר וּמָיְתַת כָּל מִקְנֵה מִצְרַיִם וּמִמִּקְנֵה בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לָא־מֵת אֶחָד: וַעֲבַד יְיָ יָת פִּתְגָמָא הָדֵין בְּיוֹמָא דְבָתְרוֹהִי וּמִית כָּל בְּעִירָא דְמִצְרָיִם וּמִבְּעִירָא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא מִית חָד: ז וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וְהִנֵּה לֹא־מֵת מִמִּקְנֵה יִשְׂרָאֵל עַד־אֶחָד וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־הָעָם: וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וְהִנֵּה לָא־מֵת מִמִּקְנֵה יִשְׂרָאֵל עַד־אֶחָד וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־הָעָם: וּשְׁלַח פַּרְעֹה וְהָא לָא מִית מִבְּעִירָא דְיִשְׂרָאֵל עַד חָד וְאִתְיַקַּר לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא שַׁלַּח יָת עַמָּא: פ ח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן קְחוּ לָכֶם מְלֹא חָפְנֵיכֶם פִּיחַ כִּבְשָׁן וְזָרְקוֹ מֹשֶׁה הַשָּׁמַיְמָה

לְעֵינֵי פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
קְחוּ לָכֶם מְלֹא חָפְנֵיכֶם פִּיחַ כִּבְשָׁן וְזָרְקוֹ מֹשֶׁה
הַשָּׁמַיְמָה לְעֵינֵי פַּרְעֹה: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן
סִיבוּ לְכוֹן מְלֵי חָפְנֵיכוֹן פִּיחָא דְאַתּוּנָא וְיִזְרְקִנֵּהּ
מֹשֶׁה לְצֵית שְׁמַיָּא לְעֵינֵי פַּרְעֹה: ט וְהָיָה לְאָבָק
עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם וְהָיָה עַל־הָאָדָם וְעַל־
הַבְּהֵמָה לִשְׁחִין פֹּרֵחַ אֲבַעְבֻּעֹת בְּכָל־אֶרֶץ
מִצְרָיִם: וְהָיֶה לְאָבָק עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וְהָיָה
עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה לִשְׁחִין פֹּרֵחַ אֲבַעְבֻּעֹת
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיִּהְיֶה לְאַבְקָא עַל כָּל אַרְעָא
דְמִצְרַיִם וַיְהִי עַל אֲנָשָׁא וְעַל בְּעִירָא לְשִׁיחֲנָא סַגִּי
אֲבַעְבְּעִין בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם: י וַיִּקְחוּ אֶת־פִּיחַ
הַכִּבְשָׁן וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי פַּרְעֹה וַיִּזְרֹק אֹתוֹ מֹשֶׁה
הַשָּׁמַיְמָה וַיְהִי שְׁחִין אֲבַעְבֻּעֹת פֹּרֵחַ בָּאָדָם
וּבַבְּהֵמָה: וַיִּקְחוּ אֶת־פִּיחַ הַכִּבְשָׁן וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי
פַּרְעֹה וַיִּזְרֹק אֹתוֹ מֹשֶׁה הַשָּׁמַיְמָה וַיְהִי שְׁחִין
אֲבַעְבֻּעֹת פֹּרֵחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה: וּנְסִיבוּ יָת פִּיחָא
דְאַתּוּנָא וְקָמוּ קֳדָם פַּרְעֹה וּזְרַק יָתֵהּ מֹשֶׁה לְצֵית
שְׁמַיָּא וַהֲוָה שִׁיחָנָא אַבַעְבְּעִין סָגֵי בַּאֲנָשָׁא
וּבְבְעִירָא: יא וְלֹא־יָכְלוּ הַחַרְטֻמִּים לַעֲמֹד לִפְנֵי
מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשְּׁחִין כִּי־הָיָה הַשְּׁחִין בַּחַרְטֻמִּם
וּבְכָל־מִצְרָיִם: וְלֹא־יְכִלוּ הַחַרְטֻמִּים לַעֲמֹד לִפְנֵי
מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשְּׁחִין כִּי־הָיָה הַשְּׁחִין בַּחַרְטֻמִּם
וּבְכָל־מִצְרָיִם: וְלָא יְכִילוּ חָרְשַׁיָּא לְמֵיקַם קֳדָם
מֹשֶׁה מִן קֳדָם שִׁיחָנָא אֲרֵי הֲוָה שִׁיחָנָא בְּחָרְשַׁיָּא
וּבְכָל מְצָרָאֵי: יב וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא
שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה:
וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה: וְתַקִּיף יְיָ יָת לִבָּא
דְפַרְעֹה וְלָא קַבִּיל מִנְּהוֹן כְּמָא דְמַלִּיל יְיָ עִם
מֹשֶׁה: ס יג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר
וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פַרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֵנִי:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי
פַּרְעֹה וְאֱמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים
שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֵנִי: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אַקְדֵּם
בְּצַפְרָא וְאִתְעַתַּד קֳדָם פַּרְעֹה וְתֵימַר לֵהּ כִּדְנַן
אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דִיהוּדָאֵי שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן
קֳדָמָי: יד כִּי | בַּפַּעַם הַזֹּאת אֲנִי שֹׁלֵחַ אֶת־כָּל־
מַגֵּפֹתַי אֶל־לִבֶּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ בַּעֲבוּר תֵּדַע
כִּי אֵין כָּמֹנִי בְּכָל־הָאָרֶץ: כִּי | בַּפַּעַם הַזֹּאת אֲנִי
שֹׁלֵחַ אֶת־כָּל־מַגֵּפֹתַי אֶל־לִבֶּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ
בַּעֲבוּר תֵּדַע כִּי אֵין כָּמֹנִי בְּכָל־הָאָרֶץ: אֲרֵי בְּזִמְנָא
הָדָא אֲנָא שָׁלַח יָת כָּל מָחָתַי לְלִבָּךְ וּבְעַבְדָּיךְ
וּבְעַמָּךְ בְּדִיל דְּתִדַּע אֲרֵי לֵית דְּכְוָתִי שַׁלִּיט בְּכָל
אַרְעָא: טו כִּי עַתָּה שָׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי וָאַךְ אוֹתְךָ
וְאֶת־עַמְּךָ בַּדֶּבֶר וַתִּכָּחֵד מִן־הָאָרֶץ: כִּי עַתָּה
שָׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי וָאַךְ אוֹתָךְ וְאֶת־עַמָּךְ בַּדֶּבֶר
וַתִּכָּחֵד מִן־הָאָרֶץ: אֲרֵי כְעַן קָרִיב קֳדָמַי דְּאֶשְׁלַח
פּוֹן יָת מַחַת גְּבֶרְתִּי וְאֶמְחֵי יָתָךְ וְיָת עַמָּךְ בְּמוֹתָא
וְשֵׁיצִיאַת מִן אַרְעָא: טז וְאוּלָם בַּעֲבוּר זֹאת
הֶעֱמַדְתִּיךָ בַּעֲבוּר הַרְאֹתְךָ אֶת־כֹּחִי וּלְמַעַן
סַפֵּר שְׁמִי בְּכָל־הָאָרֶץ: וְאוּלָם בְּעֵבוּר זֹאת
הֶעֱמַדְתִּיךְ בַּעֲבוּר הַרְאֹתְךָ אֶת־כֹּחִי וּלְמַעַן סַפֵּר
שְׁמִי בְּכָל־הָאָרֶץ: וּבְרַם בְּדִיל דָּא קַיֵּימְתָּךְ בְּדִיל
לְאַחֲזָיוּתָךְ יָת חֵילִי וּבְדִיל דִּיהוֹן מְשַׁתְּעַן גְּבוּרַת
שְׁמִי בְּכָל אַרְעָא:

שביעי יז עוֹדְךָ מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי לְבִלְתִּי שַׁלְּחָם:
עוֹדְךָ מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי לְבִלְתִּי שַׁלְּחָם: עַד כְּעַן אַתְּ
כְּבִישַׁת בֵּהּ בְּעַמִּי בְּדִיל דְּלָא לְשַׁלָּחוּתְהוֹן:
יח הִנְנִי מַמְטִיר כָּעֵת מָחָר בָּרָד כָּבֵד מְאֹד אֲשֶׁר
לֹא־הָיְתָה כָמֹהוּ בְּמִצְרַיִם לְמִן־הַיּוֹם הִוָּסְדָה
וְעַד־עָתָּה: הִנְנִי מַמְטִיר כָּעֵת מָחָר בָּרָד כָּבֵד
מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיְתָה כָמֹהוּ בְּמִצְרַיִם לְמִן־הַיּוֹם
הִוָּסְדָה וְעַד־עָתָּה: הָא אֲנָא מָחֵית מְטָרָא בְּעִדָּנָא
הָדֵין מְחַר בַּרְדָּא תַּקִּיף לַחֲדָא דִּי לָא הֲוָה דְכְוָתֵהּ
בְּמִצְרַיִם לְמִן יוֹמָא דְאִשְׁתַּכְלָלַת וְעַד כְּעָן:
יט וְעַתָּה שְׁלַח הָעֵז אֶת־מִקְנְךָ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר

לְךָ בַּשָּׂדֶה כָּל־הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־יִמְצָא
בַּשָּׂדֶה וְלֹא יֵאָסֵף הַבַּיְתָה וְיָרַד עֲלֵהֶם הַבָּרָד
וָמֵתוּ: וַעֲתָּה שְׁלַח הָעֵז אֶת־מִקְנְךָ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר
לְךָ בַּשָּׂדֶה כָּל־הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־יִמָּצֵא בַּשָּׂדֶה
וְלֹא יֵאָסֵף הַבַּיְתָה וְיָרַד עֲלֵהֶם הַבָּרָד וָמֵתוּ: וַיִּרְאוּ
שִׁלַּח בְּנוֹשׁ יָת בְּעִירֵךְ וְיָת כָּל דִּי לָךְ בְּחַקְלָא כָּל
אֲנָשָׁא וּבְעִירָא דְּאִשְׁתְּכַח בְּחַקְלָא וְלָא יִתְכְּנֵשׁ
לְבֵיתָא וְיֵחוֹת עֲלֵיהוֹן בַּרְדָּא וימוּתוּן: כ הַיָּרֵא
אֶת־דְּבַר יְהוָה מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה הֵנִיס אֶת־עֲבָדָיו
וְאֶת־מִקְנֵהוּ אֶל־הַבָּתִּים: הַיֵּרֵא אֶת־דְּבַר יְהוָה
מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה הֵנִיס אֶת־עֲבָדָיו וְאֶת־מִקְנֵהוּ אֶל־
הַבָּתִּים: דְּדָחֵיל מִפִּתְגָמָא דַיְיָ מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה כְּנַשׁ
יָת עַבְדּוֹהִי וְיָת גֵּיתוֹהִי לְבָתַּיָּא: כא וַאֲשֶׁר לֹא־
שָׂם לִבּוֹ אֶל־דְּבַר יְהוָה וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲבָדָיו
וְאֶת־מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה: וַאֲשֶׁר לֹא־שָׂם לִבּוֹ אֶל־דְּבַר
יְהוָה וַיַּעֲזֹב אֶת־עַבְדָּיו וְאֶת־מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה: וְדִי
לָא שַׁוִּי לִבֵּהּ לְפִתְגָמָא דַיְיָ שְׁבַק יָת עַבְדּוֹהִי וְיָת
גֵּיתוֹהִי בְּחַקְלָא: פ כב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וְיִהְיֶה בָרָד בְּכָל־אֶרֶץ
מִצְרַיִם עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל־עֵשֶׂב
הַשָּׂדֶה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וְיִהְיֶה בָּרָד בְּכָל־אֶרֶץ
מִצְרַיִם עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל־עֵשֶׂב
הַשָּׂדֶה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲרֵים יָת
יְדָךְ עַל צֵית שְׁמַיָּא וִיהֵי בָּרְדָּא בְּכָל אַרְעָא
דְּמִצְרָאי עַל אֲנָשָׁא וְעַל בְּעִירָא וְעַל כָּל עִסְבָּא
דְּחַקְלָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם: כג וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־
מַטֵּהוּ עַל־הַשָּׁמָיִם וַיהוָה נָתַן קֹלֹת וּבָרָד
וַתְּהַלֵּךְ־אֵשׁ אַרְצָה וַיַּמְטֵר יְהוָה בָּרָד עַל־אֶרֶץ
מִצְרָיִם: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּהוּ עַל־הַשָּׁמָיִם וַיהוָה
נָתַן קֹלֹת וּבָרָד וַתְּהַלֵּךְ־אֵשׁ אַרְצָה וַיַּמְטֵר יְהוָה
בָּרָד עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַאֲרִים מֹשֶׁה יָת חֵטְרֵהּ עַל
צֵית שְׁמַיָּא וַיְיָ יְהַב קָלִין וּבַרְדָּא וּמְהַלְכָא אֶשָּׁתָא
עַל אַרְעָא וַאֲמְטַר יְיָ בַּרְדָּא עַל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם:

כד וַיְהִי בָרָד וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד כָּבֵד
מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיְתָה כָמֹהוּ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם
מֵאָז הָיְתָה לְגוֹי: וַיְהִי בָרָד וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת בְּתוֹךְ
הַבָּרָד כָּבֵד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּכָל־אֶרֶץ
מִצְרַיִם מֵאָז הָיְתָה לְגוֹי: וַהֲוָה בַרְדָּא וְאֶשָּׁתָא
מִשְׁתַּלְהֲבַת בְּגוֹ בַרְדָּא תַּקִּיף לַחֲדָא דִּי לָא הֲוָה
דְכוֹתָהּ בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם מֵעִדַּן דַּהֲוַת לְעָם:
כה וַיַּךְ הַבָּרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֵת כָּל־אֲשֶׁר
בַּשָּׂדֶה מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וְאֵת כָּל־עֵשֶׂב
הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֶה שִׁבֵּר:
וַיַּךְ הַבָּרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֵת כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה
מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וְאֵת כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה
הַבָּרָד וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֶה שִׁבֵּר: וּמְחָא בַרְדָּא
בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם יָת כָּל דִּי בְחַקְלָא מֵאֲנָשָׁא
וְעַד בְּעִירָא וְיָת כָּל עִסְבָּא דְחַקְלָא מְחָא בַרְדָּא
וְיָת כָּל אִילַן דִּבְחַקְלָא תְּבַר: כו רַק בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן
אֲשֶׁר־שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה בָּרָד: רַק בְּאֶרֶץ
גֹּשֶׁן אֲשֶׁר־שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא הֲוָה בָּרְדָּ: לְחוֹד
בְּאַרְעָא דְגֹשֶׁן דִּי תַמָּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא הֲוָא
בַּרְדָּא: כז וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם חָטָאתִי הַפָּעַם יְהוָה הַצַּדִּיק וַאֲנִי
וְעַמִּי הָרְשָׁעִים: וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה
וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם חָטָאתִי הַפָּעַם יְהוָה הַצַּדִּיק
וַאֲנִי וְעַמִּי הָרִשָׁעִים: וּשְׁלַח פַּרְעֹה וּקְרָא לְמֹשֶׁה
וּלְאַהֲרֹן וַאֲמַר לְהוֹן חָבִית זִמְנָא הָדָא יְיָ זַכָּאָה
וַאֲנָא וְעַמִּי חַיָּבִין: כח הַעְתִּירוּ אֶל־יְהוָה וְרַב
מִהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים וּבָרָד וַאֲשַׁלְּחָה אֶתְכֶם וְלֹא
תֹסִפוּן לַעֲמֹד: הַעְתִּירוּ אֶל־יְהוָה וְרַב מֵהֳוֵת קָלֵי
אֱלֹהִים וּבְרָד וַאֲשַׁלְּחָה אֶתְכֶם וְלָא תֹסִפוּן לַעֲמָד:
צַלּוּ קֳדָם יְיָ וְסַגִּי קֳדָמוֹהִי רְוַח דְּלָא יְהוֹן עֲלָנָא
קָלִין דִּלְוַט כְּאִלֵּין מִן קֳדָם יְיָ וּבַרְדָּא וְאֶשְׁלַח
יָתְכוֹן וְלָא תּוֹסְפוּן לְאִתְעַכָּבָא: כט וַיֹּאמֶר אֵלָיו
מֹשֶׁה כְּצֵאתִי אֶת־הָעִיר אֶפְרֹשׂ אֶת־כַּפַּי אֶל־
יְהוָה הַקֹּלוֹת יֶחְדָּלוּן וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה־עוֹד

לְמַעַן תֵּדַע כִּי לַיהוָה הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה
כְּצֵאתִי אֶת־הָעִיר אֶפְרֹשׂ אֶת־כַּפַּי אֶל־יְהוָה
הַקֹּלוֹת יֶחְדָּלוּן וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה־עוֹד לְמַעַן תֵּדַע
כִּי לַיהוָה הָאָרֶץ: וְאַמַּר לֵהּ מֹשֶׁה בְּמִפְקִי מִן
קַרְתָּא אֶפְרוֹשׁ יְדַי בִּצְלוֹ קָדָם יְיָ קָלַיָּא יִתְמַנְעוּן
וּבַרְדָּא לָא יְהֵי עוֹד בְּדִיל דְּתִדַּע אֲרֵי דִּיְיָ אַרְעָא׃
ל וְאַתָּה וַעֲבָדֶיךָ יָדַעְתִּי כִּי טֶרֶם תִּירְאוּן מִפְּנֵי
יְהוָה אֱלֹהִים׃ וְאַתָּה וַעֲבָדֶיךָ יָדַעְתִּי כִּי טֶרֶם
תִּירְאוּן מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים׃ וְאַתְּ וְעַבְדָּיִךְ יְדַעְנָא
אֲרֵי עַד כְּעַן לָא אִתְכְּנַעְתּוּן מִן קֳדָם יְיָ אֱלֹהִים׃
לא וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה נֻכֶּתָה כִּי הַשְּׂעֹרָה אָבִיב
וְהַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל׃ וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה נֻכָּתָה כִּי
הַשְּׂעֹרָה אָבִיב וְהַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל׃ וְכִתָּנָא וְסַעֲרֵי לְקוֹ
אֲרֵי סָעֲרָנְיָא אַבִּיבִין וְכִתָּנָא גַּבְעוֹלִין׃ לב וְהַחִטָּה
וְהַכֻּסֶּמֶת לֹא נֻכּוּ כִּי אֲפִילֹת הֵנָּה׃ וְחִטָּה וְכֻסְּמָא
וְהַכֻּסֶּמֶת לָא נֻכּוּ כִּי אֲפִילָת הֵנָּה׃ וְחִטָּאָה וְכֻסְּתָיָא
לָא לְקוֹ אֲרֵי אֲפִילָתָא אִנּוּן׃
מפטיר לג וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם פַּרְעֹה אֶת־הָעִיר
וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו אֶל־יְהוָה וַיַּחְדְּלוּ הַקֹּלוֹת וְהַבָּרָד
וּמָטָר לֹא־נִתַּךְ אָרְצָה׃ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם פַּרְעֹה
אֶת־הָעִיר וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו אֶל־יְהוָה וַיַּחְדְּלוּ הַקֹּלוֹת
וְהַבָּרָד וּמָטָר לֹא־נִתַּךְ אָרְצָה׃ וּנְפַק מֹשֶׁה מִלְוָת
פַּרְעֹה יָת קַרְתָּא וּפְרַשׂ יְדוֹהִי בִּצְלוֹ קָדָם יְיָ
וְאִתְמְנִיעוּ קָלַיָּא וּבַרְדָּא וּמְטָרָא דַּהֲוָה נָחִית לָא
מְטָא עַל אַרְעָא׃ לד וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי־חָדַל הַמָּטָר
וְהַבָּרָד וְהַקֹּלֹת וַיֹּסֶף לַחֲטֹא וַיַּכְבֵּד לִבּוֹ הוּא
וַעֲבָדָיו׃ וַיֵּרְא פַּרְעֹה כֵּי־חָדַל הַמָּטָר וְהַבָּרָד
וְהַקֹּלֹת וַיֹּסֶף לַחֲטֹא וַיַּכְבֵּד לִבּוֹ הוּא וַעֲבָדָיו׃ וַחֲזָא
פַּרְעֹה אֲרֵי אִתְמְנַע מְטָרָא וּבַרְדָּא וְקָלַיָּא וְאוֹסֵף
לְמֶחֱטֵי וְיַקֵּרֵהּ לִלְבֵּהּ הוּא וְעַבְדּוֹהִי׃ לה וַיֶּחֱזַק לֵב
פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃ וַיְתַקֵּף לֵב פַּרְעֹה וְלָא שַׁלַּח
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דִי מַלִּיל יְיָ בִּידָא דְמֹשֶׁה׃ פ פ פ

קכ״א פסוקים, גיבעו״ל סימן. יעיא״ל סימן.

הפטרה לפרשת וארא ביחזקאל פרק כח

כה כֹּה־אָמַר ׀ אֲדֹנָי יֱהוִה בְּקַבְּצִי | אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל מִן־הָעַמִּים אֲשֶׁר נָפֹצוּ בָם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם לְעֵינֵי
הַגּוֹיִם וְיָשְׁבוּ עַל־אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב׃ כו וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ לָבֶטַח וּבָנוּ בָתִּים וְנָטְעוּ
כְרָמִים וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח בַּעֲשׂוֹתִי שְׁפָטִים בְּכָל הַשָּׁאטִים אֹתָם מִסְּבִיבוֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם׃ כט א בַּשָּׁנָה הָעֲשִׂרִית בָּעֲשִׂרִי בִּשְׁנֵים עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
ב בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ עַל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהִנָּבֵא עָלָיו וְעַל־מִצְרַיִם כֻּלָּהּ׃ ג דַּבֵּר וְאָמַרְתָּ
כֹּה־אָמַר ׀ אֲדֹנָי יֱהוִה הִנְנִי עָלֶיךָ פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגָּדוֹל הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאֹרָיו אֲשֶׁר
אָמַר לִי יְאֹרִי וַאֲנִי עֲשִׂיתָנִי׃ ד וְנָתַתִּי חַחִים בִּלְחָיֶיךָ וְהִדְבַּקְתִּי דְּגַת־יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ וְהַעֲלִיתִיךָ
מִתּוֹךְ יְאֹרֶיךָ וְאֵת כָּל־דְּגַת יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ תִּדְבָּק׃ ה וּנְטַשְׁתִּיךָ הַמִּדְבָּרָה אוֹתְךָ וְאֵת כָּל־דְּגַת
יְאֹרֶיךָ עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל לֹא תֵאָסֵף וְלֹא תִקָּבֵץ לְחַיַּת הָאָרֶץ וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם נְתַתִּיךָ לְאָכְלָה׃
ו וְיָדְעוּ כָּל־יֹשְׁבֵי מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן הֱיוֹתָם מִשְׁעֶנֶת קָנֶה לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ ז בְּתָפְשָׂם בְּךָ בַכַּף
תֵּרוֹץ וּבָקַעְתָּ לָהֶם כָּל־כָּתֵף וּבְהִשָּׁעֲנָם עָלֶיךָ תִּשָּׁבֵר וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל־מָתְנָיִם׃ ח לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יֱהוִה הִנְנִי מֵבִיא עָלַיִךְ חֶרֶב וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ אָדָם וּבְהֵמָה׃ ט וְהָיְתָה אֶרֶץ־מִצְרַיִם לִשְׁמָמָה

וְחָרְבָּה וְיֵדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה יַעַן אָמַר יָאֹר לִי וַאֲנִי עָשִׂיתִי׃ לָכֵן הִנְנִי אֵלֶיךָ וְאֶל־יְאֹרֶיךָ וְנָתַתִּי
אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם לְחָרְבוֹת חָרֶב שְׁמָמָה מִמִּגְדֹּל סְוֵנֵה וְעַד־גְּבוּל כּוּשׁ׃ יא לֹא תַעֲבָר־בָּהּ רֶגֶל אָדָם
וְרֶגֶל בְּהֵמָה לֹא תַעֲבָר־בָּהּ וְלֹא תֵשֵׁב אַרְבָּעִים שָׁנָה׃ יב וְנָתַתִּי אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה בְּתוֹךְ
אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת וְעָרֶיהָ בְּתוֹךְ עָרִים מֻחֳרָבוֹת תִּהְיֶיןָ שְׁמָמָה אַרְבָּעִים שָׁנָה וַהֲפִצֹתִי אֶת־מִצְרַיִם
בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִים בָּאֲרָצוֹת׃ יג כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה אֲקַבֵּץ אֶת־מִצְרַיִם
מִן־הָעַמִּים אֲשֶׁר־נָפֹצוּ שָׁמָּה׃ יד וְשַׁבְתִּי אֶת־שְׁבוּת מִצְרַיִם וַהֲשִׁבֹתִי אֹתָם אֶרֶץ פַּתְרוֹס עַל־אֶרֶץ
מְכוּרָתָם וְהָיוּ שָׁם מַמְלָכָה שְׁפָלָה׃ טו מִן־הַמַּמְלָכוֹת תִּהְיֶה שְׁפָלָה וְלֹא־תִתְנַשֵּׂא עוֹד עַל־הַגּוֹיִם
וְהִמְעַטְתִּים לְבִלְתִּי רְדוֹת בַּגּוֹיִם׃ טז וְלֹא יִהְיֶה־עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְמִבְטָח מַזְכִּיר עָוֹן בִּפְנוֹתָם
אַחֲרֵיהֶם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יֱהוִה׃ יז וַיְהִי בְּעֶשְׂרִים וָשֶׁבַע שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה
דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ יח בֶּן־אָדָם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל הֶעֱבִיד אֶת־חֵילוֹ עֲבֹדָה גְּדוֹלָה אֶל־צֹר
כָּל־רֹאשׁ מֻקְרָח וְכָל־כָּתֵף מְרוּטָה וְשָׂכָר לֹא־הָיָה לוֹ וּלְחֵילוֹ מִצֹּר עַל־הָעֲבֹדָה אֲשֶׁר־עָבַד עָלֶיהָ׃
יט לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הִנְנִי נֹתֵן לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־אֶרֶץ מִצְרָיִם וְנָשָׂא הֲמֹנָהּ וְשָׁלַל
שְׁלָלָהּ וּבָזַז בִּזָּהּ וְהָיְתָה שָׂכָר לְחֵילוֹ׃ כ פְּעֻלָּתוֹ אֲשֶׁר־עָבַד בָּהּ נָתַתִּי לוֹ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר
עָשׂוּ לִי נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה׃ כא בַּיּוֹם הַהוּא אַצְמִיחַ קֶרֶן לְבֵית יִשְׂרָאֵל וּלְךָ אֶתֵּן פִּתְחוֹן־פֶּה בְּתוֹכָם
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

>>> המשך מעמוד 19

שיעורי תורה לאשה

"מכיוון שהאישה היא עקרת הבית, אשר קובעת במידה רבה את כל ההנהגה של חיי הבית והמשפחה... נחוץ שהיא תדע את הדינים כיצד לנהל בית יהודי, ולא מספיק להסתמך על מה שהיא למדה מהאימא שלה או מאחותה הגדולה, אלא נחוץ שתלמד בעצמה את הדינים הללו, בייחוד בארצות-הברית, שם החיים אינם כה קלים כפי שהיה רגיל להית ב"בית הישן". יתירה מזו, נחוץ לאם להיות בעלת ידיעה בתורה על מנת להיות מעורבת בלימודי התורה ובשיעורי הבית של הילדים שלה".

דברים אלו נכתבו על ידי הרבי במקורם באנגלית, במכתב נושא תאריך ב' שבט תש"מ לאישה תושבת ברוקלין[12].

הרבי ממשיך וכותב:

הייתי מציע גם שיהיה לך שיעור קבוע עם בעלך בפרשת השבוע ואולי גם באיזה תחום אחר שהוא בעל עניין מיוחד. אם יש צורך בכך, ישנם גם ספרים באנגלית.

ולבסוף מביע את בטחונו כי:

כל האמור למעלה יחזק את היחסים במשפחה, הן בין ההורים והן עם הילדים, ויכול להוסיף מידה רבה מאוד לשביעות הרצון האישית ולהגשמה העצמית.

12. תורגם בתרגום חופשי ופורסם ב'כפר חב"ד' גיליון 1063 עמ' 65.

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ב' בשבט	4.38	5.26	5.48	6.50	9.14	11.49	12.19	4.55.3	5.22
ש"ק, ג' בשבט	4.38	5.26	5.48	6.50	9.14	11.49	12.19	4.56.2	5.22
א', ד' בשבט	4.38	5.26	5.48	6.50	9.14	11.50	12.20	4.57.1	5.23
ב', ה' בשבט	4.38	5.26	5.48	6.50	9.14	11.50	12.20	4.58.0	5.24
ג', ו' בשבט	4.38	5.26	5.48	6.50	9.14	11.51	12.21	4.58.8	5.25
ד', ז' בשבט	4.38	5.26	5.48	6.49	9.14	11.51	12.21	4.59.7	5.26
ה', ח' בשבט	4.38	5.26	5.48	6.49	9.14	11.51	12.21	5.00.6	5.27
ו', ט' בשבט	4.38	5.25	5.47	6.49	9.14	11.52	12.22	5.01.6	5.28

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם

ב' בשבט ה'תשפ"ד – ט' בשבט ה'תשפ"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ב' בשבט	הלכות מכירה פרק ז-ט.	הל' איסורי ביאה פרק ו.	מל"ת רנ.
ש"ק	ג' בשבט	פרק י-יב.	פרק ז.	מל"ת רנ.
א'	ד' בשבט	פרק יג-טו.	פרק ח.	מל"ת רנא.
ב'	ה' בשבט	פרק טז-יח.	פרק ט.	מל"ת רנא.
ג'	ו' בשבט	פרק יט-כא.	פרק י.	מל"ת רנג.
ד'	ז' בשבט	פרק כב-כד.	פרק יא.	מל"ת רנג.
ה'	ח' בשבט	פרק כה-כז.	פרק יב.	מל"ת רנב.
ו'	ט' בשבט	פרק כח-ל.	פרק יג.	מל"ת רנב.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
וארא	16:15	17:34	16:36	17:35	16:23	17:33	16:38	17:37
בא	16:21	17:40	16:42	17:41	16:30	17:39	16:44	17:42

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**